Jimín

An Seaḃac

Jimín

Jimín

.i.

eagrán scoile

de

"Jimín Ṁáire Ṫaiḋg"

An Seaḃac

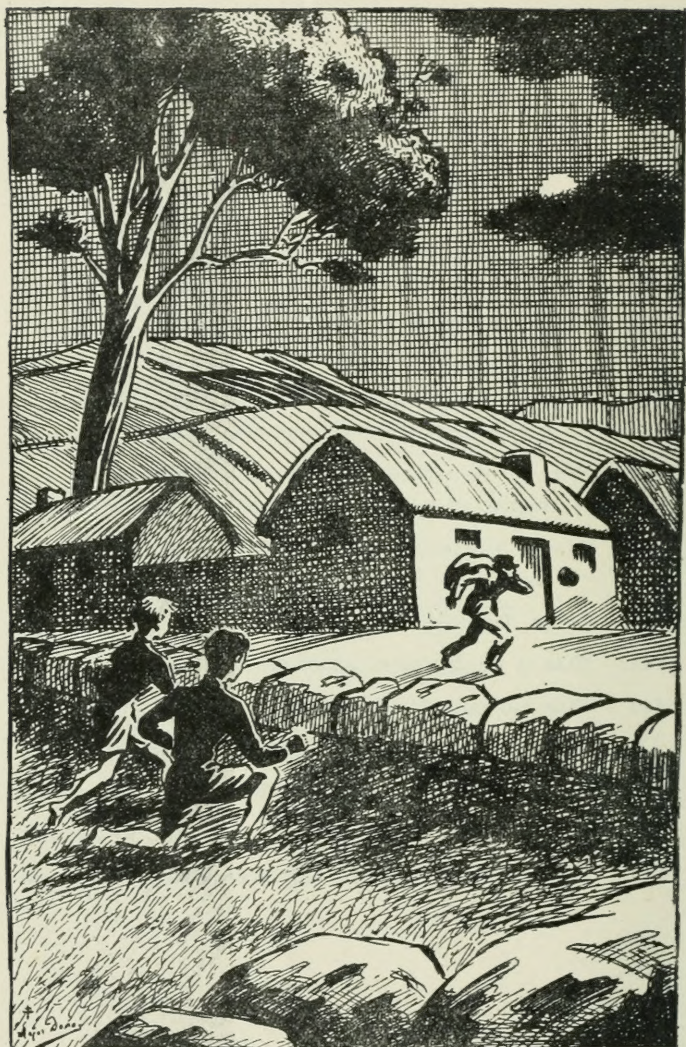
Coṁluċt Oideaċais na hÉireann, Tta.,
Áṫ Cliaṫ ⁊ Corcaiġ

Téacs-leabair Scoile. Eagartóir—An Seabac.

Coṁluċt Oideaċais na hÉireann, Tta.
Áṫ Cliaṫ
do ċlóḃuail

Clár na gCaibidlí

Caib. Lṫnċ.

Lċ. 70. Ċoṅaiceas an tincéir ag éaló ó tiġ go tiġ

Jimín

CAIBIDIL I

Mar ṫáinig Jimín ar an saol is mar ċuir sé dúil i gcíste milis.

An Máistir adúirt liom é seo a scríoḃ'. Cuntas a scríoḃ' mar ġeall orm féin—sin é adúirt sé a ḃí uaiḋ. Ní ḟeadar cad ab áil leis dá leiṫéid sin.

Aċ tá sé ċoṁ maiṫ agam tosnú ar an gcuntas úd. Ní ḟeadar i gceart cá dtosnóḋ. Dúirt an Máistir liom m'ainm a ċur síos ar dtúis; aċ ní féidir dom anois é a ċur síos ar dtúis mar tá barr an ṗáipéir seo lán.

Cuirfeaḋ anso é: Jimín Ṁáire Ṫaiḋg. Is mise Jimín. Tá ainm eile, leis, orm: Séamas Ó Breasail. Sin é an ainm atá ar mo Ḋaiḋ; aċ ní ṫugann éinne a ainm sin orm-sa aċ ainm mo Ṁam. Sí Máire Ṫaiḋg mo ṁáṫair, tá's agat.

Is iontaċ an duine Mam. Bíonn eagla orainn go léir roimpi. Tá sí ina máistir ar an dtiġ. Ní beiḟeá cúig neomataí inár dtiġ-ne nuair a ḃeaḋ ḟios agat gurab í Mam bun agus barr gaċ aon ní. Sin é an cúis go ḃfuil Jimín Ṁáire Ṫaiḋg orm-sa.

Rugaḋ mé fad ó—fad ó. Ní cuimhin liom-sa cathain aċ deir Sean-Ḃrighid go bhfuil trí bliana déag ó ṡin ann. Sean-Ḃrighid féin a fuair mé sa bhfeamnaigh ar barra-taoide.

Ḃí sceitimíní orthu go léir im thaoḃ. Ḃíos ag béicigh ar mo ḋíċeall. Thagaḋ mná an ḃaile go léir isteaċ agus ḃídís ag féaċaint orm.

"Is breá an t-uċtaċ atá aige, bail ó Ḋia ar an leanḃ!" adeireaḋ Peig Neans.

"'Ṁuiricín!" adeireaḋ Síle Eoin, "naċ baileaċ a thug sé dá ṡúil Ṡeana-Thaiḋg leis?"

"Grá Dé, 'óinsigh!" adeireaḋ Máire Aindí, "an caoċ ataoi? Ná feiceann tú gur breasalaċ cruthanta é. Naċ ṡin iad dá ṡúil 'athar aige, agus an geannc beag sróna?"

"Gaiḃim-se orm gur lena ṁáthair atá dealraṁ aige," adeireaḋ Síle.

"Nárab ea;" adeireaḋ Máire Aindí, "sé 'athair ina ċruth aonair é."

Ḃí na mná ag éirí mí-ṡásta lena ċéile gur laḃair Ḃeit Ṁór agus ḋein spior-spear den scéal.

"Pé duine gur dealraitheaċ leis é," ar sise, "is caithiseaċ an leanḃ é, bail ó Ḋia air."

Ní cuimhin liom-sa na rudaí sin do thitim amaċ in ao'ċor. Sean-Ḃrighid d'innis dom iad. Sí ḃí ag tabhairt aire ḋom agus mé an-ḃeag do réir dealraiṁ, mar is í thug ċucu mé an ċéad lá.

Na rudaí beaga go léir a tugann Sean-Ḃrighid léi ní ḃíonn aon ċaint acu ná ní ḟéadfaidís rith ná siúl!

Ní dóiġ liom go rabas-sa riaṁ mar sin. Ḃí caint mo ḋóṫain riaṁ agam—an iomad adeir mo Ṁam. Níl aon leiġeas agam air. Bíonn rudaí istiġ ionam agus ní ḟanfaidís socair gan iad a rá. Mura liginn amaċ iad do ḃeaḋ tinneas orm acu, agus is dóċa go ḃfaiġinn bás.

Agus tá riṫ maiṫ agam, leis. Rugas ar an ngaṁain bán inné; agus rugas na cosa óm Ṁam nuair a ṫug sí seáp im ḋiaiḋ i dtaoḃ an ċíste uaċtair a iṫe!

Tá's agat, ḃí súil aici an tráṫnóna san le hinín Ṁáire Aindí ḃí tar éis teaċt abaile ó Ḃaile Áṫa Cliaṫ, agus ḋein sí císte uaċtair ina coṁair, agus ċuir sí dorn rísíní ann agus siúcra rua. D'ḟág sí ag fuaraḋ é ar ḃonn an driosúir.

Ṫáinig dúil ṁallaiṫe agam féin ann nuair a fuaireas an bolaḋ breá go léir uaiḋ, agus nuair d'imiġ mo Ṁam in airde staiġre ḃaineas oiread a' frí' as an gcíste.

Ṁeasas go ḃfaiġinn bás ḃí sé ċoṁ milis sin! agus, 'om briaṫar, ḃíos ó smut go smut go raiḃ bearna ṁór déanta agam isteaċ sa ċíste uaċtair. Ḃíos scúite ċuige, a ḋuine!

Nuair a ċualas Mam ag teaċt anuas an staiġre ċuireas díom amaċ agus ḃíos ag cur ḋá ġaṁain le Donnċa Beag as an mbuaile. Ċualas Mam ag caint istiġ.

Ṫáinig sí 'on doras. "'Jimín!" ar sise, agus ní go gráṁar é.

"Geo'-se 'maċ!" arsa mise leis na gaṁna.

"'Jimín, adeirim leat," ar sise arís.

Do ḃí, an dtuigeann tú, fonn agus faitíos orm féin agus níor ḟéadas m'aigne a ṡocrú tapaiḋ mo ḃóṫain.

Níor ḋein san dom ṁáṫair é. Ṫug sí sciúird fúm. Ḃí fiar-ṡúil agam-sa ar an ndoras ar feaḋ na haimsire—ḃí droċ-iontaoiḃ agam aisti, a ḋuine—agus ċonac ċugam í.

As go bráṫ liom, a ṁic ó, agus mé ag caiṫeaṁ grin óm ṡálaiḃ! Lean sí tamall mé aċ ḃíos-sa ag breiṫ liom uaiṫi! B'éigean di éirí as an ḃfiaċ.

Tríd an ḃfuinneoig a ċuas isteaċ aḃaile ina ḋiaiḋ sin agus ḃíos sa leaba nuair a ṫáinig Mam am ċuardaċ arís. Do ḃíos im ċodlaḋ mar dea nuair d'ḟéaċ sí isteaċ mar a raḃas. Níor ḋein san do Ṁam é.

"An ndúrais do ṗaidreaċa?" ar sise.

Naċ maiṫ ḃí a ḟios aici gur ḋearmadas an oiċe sin iad leis an meascán mearaí ḃí orm.

B'éigean dom preabaḋ amaċ arís agus dul ar mo ḋá ġlúin agus iad a rá.

Ní ṫáinig Mam agus mé féin ċun muinteartais lena ċéile go ceann seaċtaine tar éis an císte d'iṫe. Níor ġá leaṫ an ṁurdail. Nár ċeart císte milis a ṫaḃairt do ḃuaċaill boċt a ḃíonn sa ḃaile i gcónaí ċoṁ maiṫ is taḃarfaí d'inín Ṁáire Aindí é toisc í teaċt aḃaile ó Ḃaile Áṫa Cliaṫ?

CAIBIDIL II

Broid a Ṁáṫar ar Jimín agus an bás a ṫug seisean don ṁáistir.

S fada liom go mbeaḋ mór. B'ḟearr liom ná rud maiṫ go mbeinn mór fásta, mar ansan ní ḃeaḋ gaċ éinne sa ṁullaċ orm fé mar ḃíd siad anois.

Is cruaiḋ an saol a ḃíonn ag buaċaillí dem ṡaġas-sa—ní féidir linn faic a ḃarra a ḋéanaṁ ná bíonn duine éigin ag bagairt orainn ina ṫaoḃ. An lá fé ḋeireaḋ ḃuaileas gandal Ḃeit Móire sa leaṫċeann le cloiċ is do ġearán Beit lem Ṁam mé.

Nuair d'imiġ Beit abaile do ċeistiġ Mam mé féin. Ḋeineas mo ḋíċeall á ṁíniú ḋi naċ leis an ngandal a ḃíos ag caiṫeaṁ na gcloċ in ao'ċor aċ le Micilín Eoin, agus gurḃ aṁlaiḋ a ṫáinig an gandal sa tslí orainn. Aċ, a ṁic ó, rug Mam orm agus ṫug sí léasaḋ dom i dtaoḃ beiṫ ag caiṫeaṁ cloċ in ao'ċor!

An gcualais riaṁ a leiṫéid sin? Ḋeirim leat gur ḋíolas as an ngandal.

Ní stadann siad sa ḃaile aċ ag gabáil dom go mbíonn mo ċroí briste. Caiṫim an ṁóin a breiṫ isteaċ agus an t-uisce, agus caiṫim prátaí an dinnéir a pioċaḋ sa tiġ amuiġ.

Má ḃím, ansan, ag imirt ṗúiríní ḋom féin nó ag caiṫeaṁ cnaipí ar an spric, bíonn béic agus fiċe orm go mbíonn an ḃó ḃradaċ sa ċabáiste, agus caiṫim cur díom.

Ní ḋóiġ liom go mbeifí sásta gan an ḃó san a ḃeiṫ ag dul sa ġarraí mura mbeaḋ ċun aon rud eile aċ ċun Jimín boċt a ċrá. Ní ḟeadar-sa cad ċuige cuireaḋ máiṫreaċa ná aiṫreaċa ar ḃuaċaillí in ao' ċor.

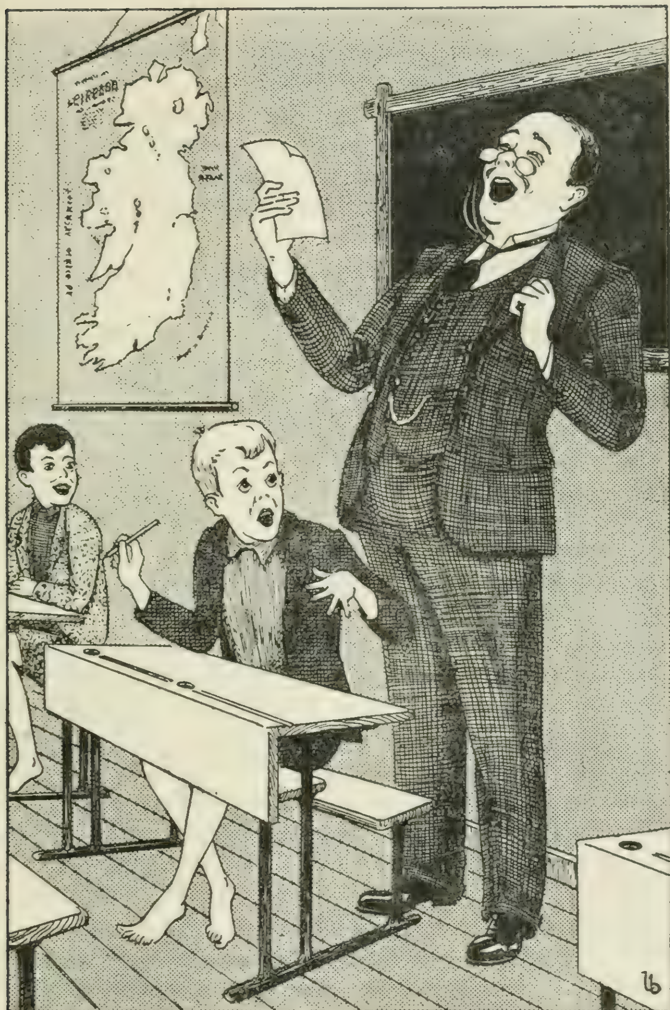
Aċ dá mbeinn-se mór aon uair aṁáin ní ḃeinn i mbun bó ná gaṁain a ṫiomáint; ná ní ċoinneoinn an snáiṫín ċun é ṫoċrais; ná ní raġainn le circ ġoir go tiġ m'aintín; ná ní ḃeinn ag foġlaim ceaċtanna ar ċeann an ḃoird.

Níor ċráiġ riaṁ mé aċ na ceaċtanna cráite céanna. Ní ḃíonn aon dul uaṫu agam aon oíċe. "A Jimín," adeir Mam gaċ oíċe liom, "ar scríoḃais do ċeaċt anoċt?"

Ṫriaileas aon turas aṁáin a rá nár ṫug an Máistir aon rud dúinn le déanaṁ sa ḃaile; aċ 'om briaṫar, a ṁic ó, gur ċuir sí ceist ar Ṁicilín Eoin anso 'muiġ agus do scéiṫ an spriosán orm.

Ní raiḃ 'ḟios agam aon ní gur ṫarraing Mam ċuici an tslat den ċúl-loċta agus ṫug fúm trasna na lurgan. Ní raiḃ agam-sa aċ cur díom suas 'on tseomra agus amaċ tríd an ḃfuinneoig i mbinn an tí.

Ċuas ansan ar lorg Ṁicilín Eoin, aċ ní ligfeaḋ eagla ḋó teaċt amaċ ċugam. D'iarras air teaċt amaċ ċun go mbrisinn a ṗus, aċ ní ṫiocfaḋ.

Ċuir an máistir gáire mór as

Ansan bíos ag glaoċ 'peata' agus 'pleidce' agus 'spiaire' air.

Aċ do labair sé ṫar n-ais ċugam: 'Oċ, muise, a buaċaillín boiċt!' ar seisean, 'ar buail do ṁaimí ṫú? Oċ, maimí dána!' agus bí sé mar sin ag magaḋ fúm go rabas ar néall buile ċuige.

D'ḟanas tamall maiṫ ann ag cur dúśláin fé teaċt ṫar doras. Aċ, a ḋuine, ḋeineas dearmad. Bí a aṫair istiġ agus nuair a ċuala sé mise ṫáinig sé amaċ agus d'ḟógair dom beiṫ ag cur díom.

Cad a ḃeaḋ, lena linn sin, a ṁic ó, aċ Mam i gceann tí na mbó, agus ċuala sí é. Níor stad sí go ḃfuair sí an t-eolas go léir ar mo ġníoṁarṫa-sa.

Tar éis a gearán a ḋéanaṁ d'imiġ Eoin leis agus nuair bí sé imiṫe ṫáinig Mam ċugam féin. . . .

Ní maiṫ liom a insint duit cad a ṫit amaċ ina ḋiaiḋ sin—beaḋ náire orm. Bí Micilín Eoin á rá leis na garsúin eile gur bain Mam an bríste díom, pé duine d'innis dó é, agus gur ġaib sí orm. Nílim-se á rá gur ḋein; aċ tá's agam go rabas ċoṁ tinn sin san áit sin díom nár ḟéadas suí ar feaḋ trí lá.

Oċ, muise, b'ḟearr liom go mbeinn mór.

Agus ní measa Mam ċugam ná an Máistir. Ní bíonn stad air aċ ag cur ceisteanna crua orainn le réiteaċ gaċ aon lá—rudaí nár ġá bacaḋ leo mar ná bíonn siad i gceist in ao' ċor. As a ceann amaċ is ea a ceapann sé

iad gan ġá gan riaċtanas. Bíonn sé scúite ċun ceisteanna a ċeapaḋ ċun sinn a ċur i bponc.

"Dá mbeaḋ ceiṫre cinn de ṁuca ar aonaċ ag duine agus dá bfaiġeaḋ sé cúig puint seascad orṫu—an mór an ceann é sin?"

Sin é an saġas ceisteanna a bíonn ag an Máistir. Cad dob áil leis an Máistir ná le héinne eile fiafraí an mór an ceann é sin? Má fuair duine 65 puint ar ceiṫre muca ná fágfaḋ an Máistir mar sin é agus gan beiṫ ár gcrá-na mar ġeall ar an scéal. Aċ ní ḟágann—ní hé sin an saġas é.

Ar seisean linn-ne lá—ag léaṁ as leabar a bí sé—

"Capall ar sodar—raġaḋ sé deiċ míle in uair a ċloig: an mó míle ó baile beaḋ sé i gcionn ceiṫre huaire fiċead?"

Buel, ní raib 'fios agam-sa agus d'éiríos as. Bí cuid acu a ḋein é agus nuair a ṫáinig an Máistir ċoṁ fada liom-sa d'ḟéaċ sé orm.

"An aṁlaiḋ ná fuil 'fios agat é?" ar seisean.

"Níl 'fios, a Ṁáistir," arsa mise.

Ansan ċuir sé na figiúirí ar an gclár dub.

"A ceaṫair fé ḋeiċ?" ar seisean.

"Sin a daċad," arsa mise.

"A dó fé ḋeiċ?" ar seisean.

"Sin a fiċe," arsa mé féin.

"Agus a ceaṫair?"

"Sin a ceaṫair fiċead," arsa mise. Ċuir sé 240, ansan, síos.

"Anois an mó míle ó baile a beaḋ sé?" arsan Máistir.

“N'ḟeadar,” arsa mise.

“Léan id ċeann cipín!” arsan Máistir, “ná tuigeann tú dá n-imíoḋ capall 10 míle in uair a ċloig go raġaḋ sé 240 míle i gceiṫre huaire fiċead.”

“Ní raġaḋ,” arsa mise; “ċaiṫfeaḋ sé stad, nó ṫitfeaḋ sé leis an ocras, nó d'imeoḋ crú uaiḋ, nó raġaḋ cloċ ina ċrúib nó . . .”

“Éist do ḃéal,” arsan Máistir, agus olc air ċugam. “Sín amaċ do láṁ.”

Ṫarraing sé dá stiall de ṡlait ar mo laipín, a ṁic ó, a ċuaiġ trím ċroí, agus ċuir sé síos go bun na scoile mé nuair ḃíos ag gol.

Ḃíos i ḃfad ṫíos im ṡuí agus mé cráite go leor agus mo ċroí lán d'olc. Ḃíos ag cuiṁneaṁ ar an saġas báis ba ṁaiṫ liom a ṫaḃairt don Ṁáistir.

Ba ṁór an sásaṁ liom riṫ ċuige agus é ḃualaḋ deas agus clé, agus é ṫaċtaḋ agus a ċorp a ċaiṫeaṁ i bpoll portaiġ agus cloċ ṁór ceangailte dá ṁuineál.

Nuair ċuiṁníos ar an gcapall úd a ḃí sa leaḃar aige a raġaḋ an 240 míle in aon ló, ċeapas go gceanglóinn an Máistir dó agus go scaoilfinn leis, gan srian gan aḋastar, agus é ag imeaċt 240 míle gaċ aon ċúig neomataí, riaṁ is ċoíċe go dtiocfaḋ sé go bruaċ na faille agus go dtitfidís araon síos, síos, síos, go ndéanfaí iad a smiotaḋ ina smidríní ṫíos ar na cloċa i slí ná beaḋ 'fios ag éinne cé acu smut de ċapall nó smut de Ṁáistir aon smut acu seaċas a ċéile.

Ba ṁór an sásaṁ liom an socrú san a ḃeiṫ déanta agam ar an Máistir, agus ansan ḃíos ag scríoḃaḋ ceisteanna ċun é ċur i bponc:

Ceisteanna ar an Máistir—

Dá mbeaḋ capall ann a raġaḋ 240 míle in aon ló, an mó míle raġaḋ an capall céanna i dtrí ċéad blian?
Má fuair Taḋg Mór £59-16-11$\frac{3}{4}$ ar ṫrí cinn de ċaoire ar aonaċ an Daingin, cad a ġeoḃaḋ an Máistir ar an gcapall úd a ċuaiġ 240 míle i gceiṫre huaire fiċead?
An mó cruaċ móna ḋéanfaḋ mála súiṫe?

Ḃíos ag gáirí liom féin leis an sult agus níor ḃraiṫeas faic go raiḃ an Máistir laistiar díom agus scearta mór gáire curṫa aige as. Rug sé ar an bpáipéar uaim agus léiġ sé don scoil ar fad é!

Ḃí an scoil go léir ag gáirí.

Ṁeasas go-raġainn síos tríd an dtalaṁ le náire. Ḃí béal mór ar Ṁicilín Eoin ag magaḋ fúm. Dúras leis fanaċt go mbeirinn air tar éis na scoile.

Do ċroċ an Máistir mo ṗáipéar boċt ar an bfalla mar áḃar spóirt.

Deirim leat go raḃas buíoċ nár scríoḃas síos ann an bás úd a ṫugas dó!

CAIBIDIL III

Scéal na gcnaipí i mbríste Jimín is mar d'ḟógair Cáit sos coṁraic.

AĊ ait na rudaí gearrċaillí. Ní ḃíonn aon ṁaiṫ iontu ċun aon ní aċ ċun screadaí nuair ḋéanfá aon ní leo.

Tá ceann acu sa tiġ againn-ne: Cáit. Deirfiúr dom is ea í agus is óige í ná mise. Tá sí ina peata ag Mam, agus ní ḃíonn sí á bualaḋ mar ḃíonn sí am ḃualaḋ-sa, agus ní ceart é sin. Is fearr mise ná Cáit ar gaċ aon tsórt slí, aċ cad é an ṁaiṫ sin — ní ḟaiġim-se aon ní ó Ṁam aċ an tslat agus ġeiḃeann Cáit peataireaċt.

Má ḋéanann Cáit aon rud as an slí ní ṫugann mo ṁáṫair di aċ scríob dá teangain. Cuireann sé sin an óinsín ag gol. Dá mba mar sin a ḋéanfaḋ Mam liom-sa é naċ agam a ḃeaḋ an saol breá!

Aċ níl aon ṁaiṫ i gCáit. Deir mo ṁáṫair liom ḃeiṫ ag imirt léi, agus bím, uaireanta. N'ḟéadfaḋ sí aon léim a ċaiṫeaṁ, a ḋuine, ná níl aon ṁaiṫ ċun reaṫa inti. Ḃí cnaipí deasa aici agus ḋúras léi imirt, agus do ḃuas uaiṫi na cnaipí go léir a ḃí sa ḃosca aici!

Ċrom sí ar ġol, a ṁic ó! agus níor ṫeastaiġ uaiṫi iad a ṫaḃairt dom in ao' ċor, aċ ḃaineas di iad. Aċ, a ḋuine! ṫarraing sí an tiġ orm leis an screadaiġ; agus nuair ṫáinig Mam ḃain sí gaċ aon ċnaipe acu ḋíom; agus ḃain sí mo ċuid féin, leis, díom a ḃí ar ċórda agam.

D'ḟiafraiġ sí ḋíom cá ḃfuaireas iad go léir. D'inseas di gur ḃuas ó na buaċaillí eile ar scoil iad—agus do ḃuas, leis.

Aċ níor ṡásaiṁ san Mam gan féaċaint ar mo ḃríste. Ní raiḃ cnaipe ann agam aċ trí puill déanta agam ann agus na gualleáin greamaiṫe le ḋá ḃuaircín adṁaid agus tairne trí n-órlaċ!

Ḋein Mam beart náireaċ orm ansan. Ċuir sí iaċall orm an dá ċipín agus an tairne a ċaiṫeaṁ uaim agus an bríste ċoinneáil suas lem ḋá láiṁ. Ċaiṫeas trí lá mar sin go raiḃ mo ċroí briste.

Aċ níorḃ é sin a ċuir an straiḋn ar fad orm aċ Micilín Eoin ag magaḋ fúm. Ní ḟéadfainn riṫ ina ḋiaiḋ, tá's agat, agus ċráiġ sé mé.

An triú lá ċuas go dtí Mam. "A Ṁam," arsa mise, "cuir isteaċ na cnaipí ḋom, má-má-má sé do ṫoil é. Ní ġearrfad amaċ aon ċeann go bráċ arís."

D'ḟéaċ sí orm. Ḃí sí ag iarraiḋ a ḋéanaṁ amaċ cad é an fuadar a ḃí fúm.

"Á! déan, a Ṁaimí," arsa mise, "agus bead im buaċaillín maiṫ."

"Um-m-m," ar sise, "n'ḟeadar 'on tsaol cad é an t-aṫrú so 'teaċt ort. Mar sin féin

cuirfead isteach iad; ach má bhíonn sé den tubaist ort go gcuirfir scian ar aon cheann eile acu bainfead an craiceann díot.''

An fhaid a bhí sí ag cur na gcnaipí isteach bhí sí am chrotadh mar dhéanfadh madra le francach.

''Sea, 'mhigh ort anois,'' ar sise, nuair bhíodar istigh aici agus na gualleáin i bhfearras arís orm.

Do bhuaileas an doras amach go breá bog agus síos an bhuaile agus mo dhá láimh i bpócaí mo bhríste agam á choinneáil suas, mar dhea. Ní fada chuas nuair chonaic Micilín Eoin arís mé agus seo chugam é, agus draid air ag magadh fúm.

''Bríste-ar-bhois!'' ar seisean. ''Bríste-ar-bhois! Hí-ú! Hí-ú!''

Theastaigh uaim é mhealladh in aice liom. ''Caith crúistín nó cloch liom agus tarraing ort mé,'' arsa mise.

''Caithfead, a Bhríste-ar-bhois,'' ar seisean, agus chrom sé síos chun rud éigin d'fháil a chaithfeadh sé liom. Sin é an uair a phreabas chuige. Nuair a chonaic sé ag teacht mé, agus gan aon láimh in aon phóca liom, chuir sé béic as agus siúd leis agus é ag screadaigh.

Thángas suas leis agus thugas cor coise dhó, agus shíneas ar an dtalamh é. Shuíos anuas air ansan agus sháitheas a shrón síos sa talamh.

''Abair 'Bríste-ar-bhois' anois, a Mhicilín,'' arsa mise, agus chuireas dorn cré síos laistigh dá léine. ''Hop, a chapaillín,'' arsa mise leis agus mé síos, suas ar a dhrom.

Ḃaineas sásaṁ mo ċroí as agus ḃí an-spórt agam air go ceann tamaill.

Sin é uair a ṫáinig Cáit agus loit sí an spórt orm.

“Ó! faire, mo náire, 'Jimín,” ar sise, agus d'ḟéaċ sí orm agus a dá súil ṁóra ag cromaḋ ar ġol.

Dar fia, a ḋuine, do stadas. D'imiġ an spórt as an scéal dom ar ċuma éigin.

“Mo náire é an bullaí mór,” ar sise liom.

'Om briaṫar, a ṁic ó, go dtáinig náire orm féin. N'ḟeadar in ao' ċor cad ina ṫaoḃ. D'éiríos de Ṁicilín agus ná feadar cad a ḃíos a ḋéanaṁ.

Nuair d'éiriġ sé sin ḃí sé ag gol agus ḃí sé salaċ ón lataiġ. Ċuaiġ Cáit anonn ċuige agus ḃí sí ag féaċaint air; ansan d'ḟéaċ sí orm-sa, agus do líon a súile le deora agus do ġoil sí agus í ag iarraiḋ casóg Ṁicilín a ġlanaḋ le sliogán ruacan.

N'ḟeadar cad a ṫáinig orm féin. Ḃí náire orm. Níor ḟan aon ṁeas agam orm féin. Ṫabarfainn aon rud dá ḃféadainn an rud a ḋeineas le Micilín a ċur ar neaṁ-ní. Níor lú liom aon duine ar an saol ar an neomat san ná Jimín Ṁáire Ṫaiḋg.

Ḃí Cáit ag glanaḋ leis an sliogán agus Micilín ag coinneáil na casóige ḋi agus iad araon ag gol.

Ḃí sé déanta agam sar ar tuigeas cad a ḃí ar siúl agam. Ċuas anonn ċuca agus rugas ar an sliogán uaiṫi agus ṫosnuíos ar scríoḃaḋ.

"Mo ġrá tú, 'Jimín," arsa Cáit.

Ní ḟéadfainn aon ḟocal a rá. Ṫáinig rud éigin ait im scórnaiġ agus im ṡúile agus ḃíos ar mo ḋíċeall d'iarraiḋ gan gol, aċ do riṫ deoir ṁór anuas ar feaḋ na sróna agam agus ansan riṫeadar go léir anuas. Ní dúras aon ní aċ ċonaic Cáit mé agus riṫ sí anall ċugam agus ċuir sí a láṁ orm.

"Maiṫ an buaċaill tú, a ḋearṫáirín," ar sise, agus ṫirimiġ sí mo ṡúile leis an mbiḃ a ḃí uirṫi.

Do ḃíos ar mo ḋíċeall ag glanaḋ Ṁicilín agus ná stadfainn ar ċapall nó go stadfaḋ an fonn goil a ḃí orm. Do stad sé deireaḋ nuair ḃí an lataiġ ar fad scríobṫa.

Ansan do ġáir Cáit. "An ndéanfaiḋ siḃ muinteartas anois?" arsan cleasaí. D'ḟéaċas féin ar Ṁicilín.

"Déanfad," arsa mise.

"Déanfad-sa, leis," arsa Micilín.

"Agus ní ḃeiḋ siḃ ag troid níos mó?" arsa Cáit.

"Ní ḃeimid, a Ċáit," arsa sinn-ne.

"Ná ní ṫaḃarfaiḋ siḃ ainmneaċa gránna ar a ċéile?"

"Ní ṫaḃarfam," arsan dá amadáinín.

Ansan do ġáir Cáit agus ṫáinig sí eadrainn istiġ agus rug sí ar dá ṁuinċille orainn. "Riṫimis," ar sise.

As go bráċ linn araon agus sinn ag tarraing Cáit inár ndiaiḋ agus sinn go léir ag gáirí. Ḃuail máṫair Ṁicilín linn agus d'ḟéaċ sí ar a ċuid éadaiġ.

"Cad a ṡailiġ tú?" ar sise, agus d'ḟéaċ sí go hamṁrasaċ orm féin.

"Is aṁlaiḋ . . . is aṁlaiḋ a ṫiteas agus mé ag . . . ag rás le Jimín, a ṁáṫair."

Ḃí an droċ-amṁras aici orm.

"Agus cad a leag tú?" ar sise, agus í ag cur na súl tríom-sa.

Ṁeasas go raiḃ léasaḋ eile ag teaċt ċugam, aċ do ṡaor Micilín mé.

"Agus ḃí an áit lán de laṫaiġ; aċ féaċ, a Ṁam, do ġlan Jimín agus Cáit mé. Níor imiġ seoid a ḃarra orm."

Agus siúd le Micilín arís agus ṫarraing sé an ḃeirt eile againn leis.

An-ḃuaċaill is ea an Micilín sin. Ní raiḃ ḟios agam go dtí anois é.

Níl an náire imiṫe ḋíom fós roiṁ Cáit . . . aċ táim an-ċeanúil uirṫi, agus ní ċuirfiḋ mé ag gol go deo arís í.

Caibidil IV

Mar a n-instear íde an ċait, scéala an aonaiġ is ceannaċ na mbróg do Jimín.

Tá péire nua bróg agam ó lá an aonaiġ. Táid siad go gleoite deas agus táim ag taḃairt an-aire dóiḃ. Táid siad anois go sciomarṫa glan ar faoḃar an loċta agus ċífeá tú féin sa scáil atá ionta.

Mam do ċuir in airde ansan iad mar do ḃínn gaċ aon neomat á gcimilt leis an scuaiḃ agus ag piocaḋ aon ruaine laṫaí a ḃí idir na tairní istiġ le blúire 'ċipín. Sí ċuir d'ḟiaċaiḃ orm, leis, iad a ḃaint díom ar fad i lár na báistí inné.

Is aṁlaiḋ a ḃí log uisce, tá's agat, amuiġ sa ḃuaile agus ḃíos im ṡeasaṁ ina lár istiġ agus an t-uisce go haltaiḃ orm. Ḃíos ag triail na mbróg, an dtuigeann tú, féaċaint an gcoinneoidís an t-uisce amuiġ.

Aċ ċonaic Mam mé tríd an ḃfuinneoig agus ṫángas-sa amaċ as an log uisce sin cuíosaċ tapaiḋ, deirim leat.

Níl aon réasún le Mam. Cad é an ṁaiṫ bróga nua a ċoinneoḋ uisce amaċ mura mbeaḋ uisce timpeall orṫu ag iarraiḋ dul isteaċ?

Ní ḃfaiġfeá aon tsásaṁ as bróga mura mbeaḋ cead agat siúl trí lár an uisce leo.

Ní raiḃ 'ḟios ag mo ṁáṫair inné cad ina ṫaoḃ go raiḃ mo stocaí ar fad fliuċ. Ḃí sí á rá gur droċ-leaṫar a ḃí sna bróga.

Ní ḟaca sí mise in ao' ċor ag iarraiḋ an mála a ṫarraing isteaċ as Poll a' Lín ṫíos ar maidin le maide féaċaint conas a ḃí an cat a ċuireamar isteaċ ann inné roiṁe sin.

Ċuas ró-ḟada amaċ ar an ḃfaoḃar, a ḋuine, agus d'imiġ an ċos uaim agus ba ḋóḃair dom-sa dul in éineaċt leis an gcat, aċ go rug Micilín Eoin orm agus gur ṫarraing aníos mé.

Nuair ṫugamar an cat isteaċ ḃí sé marḃ. Dúirt Micilín go dtiocfaḋ an t-anam arís ann mar gurb 'ṡin nós ag cataiḃ—éirí ón mbás naoi n-uaire. Sin é cúis gur ḃáiṫeamar é, tá's agat—féaċaint an éireoḋ sé arís.

Má ḟanann sé marḃ beiḋ raic sa tiġ seo 'gainn-ne, mar 'sé ár gcat-na é, agus tá Mam tosnaiṫe ar ḃeiṫ ag cur a ṫuairisce. Ḃím ag dul síos ċuige go minic ó ṡin féaċaint an mbeaḋ aon ċorraí ann, aċ 'om briaṫar go ḃfuil sé ina stalcaḋ gan anam.

Ḃíos á ṗriocaḋ agus dúras "Ḃuis, ḃuis, ḃuis!" leis, aċ ní raiḃ aon ċorraí as. Féaċ, mura mḃíonn sé ina steille-ḃeaṫaiḋ amáraċ caiṫfiḋ Micilín a ċat féin a ċur sa ṁála agus é ḃáṫaḋ i bPoll a' Lín.

Aċ ag tagairt don aonaċ—ḃí an-lá agam ann Ḃí sé le fada geallta ḋom go ligfí ann mé agus ḃíos ag coimeád na bpingní ina ċoṁair

D'éiríomar—mé féin is Daid—ar a cúig a ċlog agus ċuamar leis an ngealaiġ 'on Daingean.

Ċeiṫre cinn de ḃeiṫíġ a ḃí againn. Gaċ aon ḃearna a ḃuaileaḋ linn ar ṫaoḃ an ḃóṫair, ṫugaidís fé ḋul isteaċ ann agus ḃíoḋ Daid gaċ 'ra neomat á rá liom "'Jimín, a ḃuaċaill, riṫ rompa agus sáraiġ iad san;" nó "Preab isteaċ, a ġarsúin, agus bagair amaċ i sin," nuair a ḃíoḋ ceann acu tar éis dul i bpáirc éigin.

Is minic a ḃíoḋ dá ċúrsa déag agam féin agus ag an mbeiṫíoċ timpeall na páirce istiġ sar a riṫeaḋ sé ina ceann gur ċeart di dul amaċ ar an mbóṫar arís.

Níorḃ aon ní, áfaċ, an bóṫar isteaċ go dtángamar ar an sráid agus ar ṗáirc an aonaiġ. Ċeapas ná raiḃ oiread stoic in Éirinn! beiṫíġ, agus boláin, agus ba, agus tarḃaí, agus caoire, agus iad go léir ag búirṫíġ agus ag méiliġ, agus iad ag riṫ trí n-a ċéile.

Ḃí fear ag gaḃáil lár an aonaiġ suas agus fiċe bolán aige in aon scata aṁáin, agus triúr fear agus trí cinn de ṁadraí ina ndiaiḋ agus "Haba-haba!" ag na fearaiḃ agus "Baḃa-aḃa!" ag na madraí. Do scaipeadar rompa soir, siar.

Ḃí seanduine ann is bó ar aḋastar aige. Riṫ scata beiṫíoċ isteaċ idir é féin agus an ḃó. B'éigean dó scaoileaḋ léi; aċ ḃí sé ag caint le binib agus ag loċtú daoine go mbíonn scata mór beiṫíoċ acu agus a ḃíonn ag iarraiḋ an duine boċt a ċaiṫeaṁ d'uaċtar na talún!

Scaipeaḋ na ċeiṫre beiṫiġ orm féin is ar Ḋaiḋ trí huaire; agus ḃí ionaḋ mo ċroí orm aon uair amáin nuair a ċuir Daiḋ scaiṁ air féin ċun cleiṫire ṁóir ḟada go raiḃ maide ina láiṁ aige, agus dúirt leis, dar fia, go mbrisfeaḋ sé a ṁuineál. Ṁeasas-sa ná raiḃ m'aṫair fiáin in ao' ċor, a ḋuine.

D'imiġ an fear eile, agus is maiṫ an bail air gur imiġ mar, nuair a ḃí sé tamall suas tríd an aonaċ, sin é an uair a ṫáinig an t-olc go léir ar Ḋaiḋ!

Timpeall a hoċt a ċlog ṫáinig na ceannaṫóirí ar an aonaċ. Fir reaṁra b'ea iad ar fad. Casóga móra orṫu, órlaċ de ḃonn féna mbróga acu; bróga geanncaċa orṫu; coisḃearta leaṫair go glúiniḃ orṫu: bataí siúil ag gaċ fear agus rian a ċoda ar gaċ éinne acu.

Ṫángadar ċugainn-ne agus d'ḟiafraiġ gaċ duine acu dem aṫair an mór a ṫógfaḋ sé ar na beiṫíġ. Ní 'beiṫíġ' adúradar in ao' ċor aċ 'ragaí' agus 'creatlaċa' agus 'básaċáin.'

"Oċt bpuint déag an ceann," arsa Daiḋ.

Ara 'ṁic ó! sin é an uair a ḋéanaidís an ċaint. Ar dtúis ċeapas ón gcaint a ḃí acu ná rugaḋ riaṁ leiṫéid mo Ḋaiḋ le sprionlaiṫeaċt agus le neaṁ-réasún; agus i bpáirt na mbeiṫíoċ mboċt, ḃeaḋ náire ar ḋuine a adṁáil gur leis féin in ao' ċor iad!

Ṫagaḋ olc ar Ḋaiḋ uaireanta agus d'ḟógraíoḋ sé síos iad go dtí an leac is teo agus is íoċtaraí san áit úd go mbíonn tinte síorraí ann. Deireaḋ cuid acu san leis gur túisce go mór a ḃeaḋ sé féin ann, agus deiridís leis

na ċeiṫre ‘básaċáin’ a ḃreiṫ aḃaile leis agus gal tobac a ṫaḃairt dóiḃ!

I gcionn tamaill eile ḃraiṫeas go raiḃ tairḃe éigin iontu mar ṫairg fear trí puint déag an ceann orṫu, agus ċuir fear eile go dtí ċeiṫre puint déag iad; aċ ṫugaidís go léir “sean-alfraits sprionlaiṫe” ar Ḋaid nuair ná bogfaḋ sé ó na hoċt bpuint déag.

Fé ḋeireaḋ ḃain sé anuas deiċ scillinge, agus nuair a ċuaiġ na ceannaṫóirí go dtí cúig puint déag do ċaiṫ Daid anuas deiċ scillinge eile. Ḃíodar ag druidim i gcoṁgar dá ċéile mar sin go dtí ar deireaḋ ná raiḃ eatarṫu aċ leaṫ-ṡoḃrain.

Do ċruaiġ an scéal ansan arís. Ṫagaḋ fear acu. Ḃuaileaḋ sé stiall ar ḃeiṫíoċ acu. “An mór iad so?” adeireaḋ sé.

“Sé puint déag deiċ a’ ceann,” adeireaḋ Daid.

“Sín amaċ do láṁ,” adeireaḋ an ceannaṫóir agus ċaiṫeaḋ sé seile ar a ḃois féin agus ḃuaileaḋ sé buille den ḃois sin anuas ar ḃois m’aṫar.

“Taḃarfad na sé puint déag duit orṫu,” adeireaḋ sé. Ní ḃíoḋ Daid sásta agus d’imíoḋ an ceannaṫóir sin agus é ar straiḋn, agus ċeapainn féin ná tiocfaḋ sé i ngiorraċt páirce dem aṫair ar feaḋ a ṡaoil arís. Aċ ṫagaḋ arís agus arís eile agus fé ḋeireaḋ deineaḋ an margaḋ nuair a ḃailiġ scata mór timpeall orainn féin agus ar an gceannaṫóir, agus deineadar ‘an deifríoċt a scoltaḋ’ dá

uair. Sé puint déag seacht is réal a fuaireamar.

Tar éis na beithígh a chur sa traen is ea thángamar ar an tsráid. Chuaigh Daid ar lorg an airgid agus chuas féin ag féachaint ar gach aon rud. Áit an-mhór is ea an Daingean agus tá mórán daoine ann. Siopaithe is mó atá acu. Lucht tarta ar fad atá ann, ní foláir, mar deochanna a bhíonn na siopaithe ar fad a dhíol is dóigh liom. Ní fheadar cad a chuireann an tart go léir ar dhaoinibh sa Daingean.

Tar éis tamaill do bhuail Daid arís liom. Bhí sé féin agus beirt eile ag teacht amach as tigh. Chuireas i gcuimhne dhó go rabhas ann agus fuaireas scilling uaidh. Thug an bheirt eile tistiún dom nuair a fuaireadar amach gur mac le Daid mé.

"Is maith an garsún é, bail ó Dhia air," adúirt duine acu.

"Ní fada go mbeidh sé sin chun maitheasa agat, a Shéamais," arsan fear eile acu lem athair—ach d'imíos-sa liom ag ceannach úll agus milseán agus brioscaí.

Ní fada in ao' chor do sheasaimh an scilling dom—tá an donas le daoire ar gach aon rud, agus níor mhór duit mála pingní chun aon tsúlach a bhaint as lá sa Daingean.

I gcionn tamaill eile chuas ar lorg m'athar agus fuaireas é féin agus Mam i lár na sráide thíos agus an bheirt acu am lorg-sa. Bhí sise á rá go raibh an garsúinín bocht caillte nó titithe leis an ocras. Bhí Daid ag iarraidh a

ċur ina luí uirti gurab amlaiḋ ná fanfainn ina teannta, agus ná raiḃ aon ḃaol orm.

Rugadar leo ansan mé ag ceannaċ bróg dom. Ḃí péire stocaí ag Mam a ṫug sí ón dtiġ. Ḃíomar i ḃfad ag ceannaċ na mbróg. Do triaileaḋ fiċe péire orm sar a raḃamar go léir sásta. Ní dóiġ liom féin go raiḃ éinne sásta aċ Mam. Ní raḃas-sa ró-ṡásta leis na bróga a fuaireas mar ḃí tairní iontu.

Ḃí péire an-ḋeas ann i mbosca, agus leaṫar bog tanaí iontu agus iad ċoṁ héadrom le sop. Aċ ṫeastaiġ a deiċ fiċead ó ḟear an tsiopa orṫu agus dúirt Mam gur deas ḟéaċfainn ag siúl pludaiġ leo agus ag gaḃáil trí loganna uisce pé áit a ḃfaiġinn log uisce ċun gaḃáil tríd.

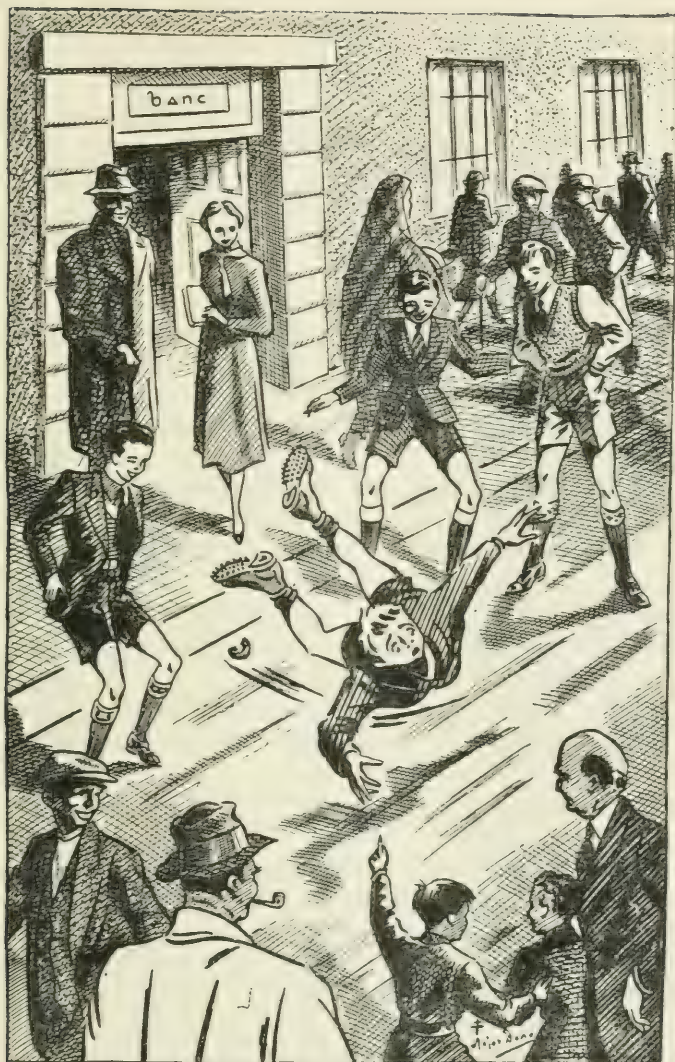
Fuaireadar péire breá láidir dom ar a seaċt déag is réal agus buaileaḋ orm iad. Ḃuaileas an doras amaċ leo, a ṁic ó, agus suas an tsráid, agus mé ag baint tine as cloċa na sráide leo. B'é an ċéad duine ḃuail liom ná Micilín Eoin.

"Hanaman scian, a Ṁicilín!" arsa mise, "fan uaim amaċ nó satalóḋ ort!"

D'ḟéaċ Micilín ar na bróga.

"Taoi ceangailte ḋen dtalaṁ acu," ar seisean.

Ḃíodar an-ainnis, leis, orm, an dtuigeann tú, aċ ní ṫaḃarfainn mar ṡásaṁ dó-san go n-aḋmóinn é; aċ díreaċ lena linn sin, agus an ḃeirt againn ag siúl síos an tsráid in aice an Ḃainc, ċuireas mo ċos ar ċraiceann oráiste agus 'om briaṫar gur tógaḋ liom agus gur síneaḋ ar m'ḟaid agus ar mo leiṫeaḋ mé.

Tógadh liom agus síneadh mé

Ní hiad na bróga leag in ao' ċor mé aċ an craiceann tubaisteaċ; aċ ní hé sin adúirt gaċ éinne a ċonaic mé aċ gurab aṁlaiḋ ná raiḃ taiṫí ar ḃróga agam, agus ḃí Micilín féin ag gáirí.

Ḃíos ċun iarraċt den ḃróig a ṫabairt dó nuair a ċuala ḋá raispín de ḃuaċaillí an Daingin ag gáirí fén gcáḃóig tuaṫa gur leag na bróga nua é. Ḃí olc agus crá croí orm féin agus dá ḃrí sin ṫugas dorn sa ṗus do ḋuine acu.

Ṫug an ḃeirt acu-san fúm-sa aċ leag Micilín duine acu, agus riṫ an dara duine acu uaim féin. Ḃíodar an ċuid eile den tráṫnóna ag faire orainn agus ag taḃairt 'cáḃóg' agus rudaí eile orainn, aċ ní ṫiocfaidís i ngiorraċt fiċe ráṁan dinn, mar ḃíomar fara Daid agus mo ṁáṫair.

Ḃí sé déanaċ nuair ṫángamar abaile an oiċe sin. Do ḃí an-ṁisneaċ ar m'aṫair tar éis an lae agus ḃí sé á rá gur ṁaiṫ an saol a ḃí ann, agus gur ṁaiṫ an buaċaill Jimín, agus ná raiḃ aon ḃean in Éirinn ab ḟearr ná Mam. Do ḃíoḋ sise á rá leis éisteaċt ar eagla éinne á ċlos.

Ṫugas milseáin agus úll go dtí Cáit agus ḃí ana-ṡaol againn á n-iṫe agus d'inseas di mar ġeall ar an aonaċ, agus ar an nDaingean agus na rudaí deasa a ḃí ann.

* * * *

Táim tar éis dul síos go dtí an cat anois agus is baol go ḃfuil deireaḋ leis an saol so aige. Cad a ḋéanfad má ġeiḃeann Mam fios an scéil.

Caibidil V

Mar a n-instear scéala na Nollag agus dúṫraċt Jimín don nGandal.

aiṫfiḋ mé insint mar ġeall ar an Nollaig a bí againn.

Ċuaiġ Mam go dtí an Daingean cúpla lá roiṁ Nollaig—í féin agus Daiḋ—agus ṫugadar an capall leo agus cliaḃ agus bosca sa ċairt.

Ḃí an t-airgead ag Mam. Rug sí léi ḋá ġé—ċun ceann acu a ṫaḃairt do ḋoċtúir na mbeiṫíoċ, agus an ceann eile a ṫaḃairt d'ḟear a' Ḃainc, mar sin é an duine go bḟuil airgead Ṁam ar fad i gcoimeád aige, agus tá an-ṁeas aici air.

Faid a ḃíodar sa Daingean ċuas féin go dtí an Gleann Doiṁin agus an scian ṁór agam, agus téadáinín, agus ṫugas aḃaile liom tor mór cuilinn, agus fuaireas eiḋneán i bḟoṫraiġ na Cille.

Nuair a ḃíos ag gaḃáil ṫar doras aici ṫáinig Nell Ṁáire Aindí amaċ ċugam ag plámás liom d'iarraiḋ go dtaḃarfainn roinn ċuilinn di. Ċeap sí go mbeinn-se im amadáinín aici, agus ḃí sí am ṁolaḋ agus ag taḃairt "buaċaillín

maiṫ " orm agus á rá go bfaiġinn féirín uaiṫi i gcoṁair na Nollag.

Bíos-sa á ligean orm ar dtúis ná tabarfainn di é aċ mar sin féin, nuair scaoileas an beart sa baile ṫugas cúpla craob ċuilinn anonn ċuici. Táim an-ṁór le Nell, tá's agat.

Bí sceitimíní ar Ċáit nuair a ċonaic sí an t-ualaċ mór a bí agam an doras isteaċ. " Ó! " ar sise, " beiḋ an tiġ go gleoite anois againn; " agus bí sí ag féaċaint ar na caora dearga a bí ar an gcuileann agus í ag rince timpeall an urláir. " Ó! naċ gleoite iad? " ar sise. " A' bfeacaís riaṁ aon daṫ dearg ċoṁ deas leis? "

Mar sin a bíonn Cáit i gcónaí, mura bfeiceaḋ sí aċ neoinín nó pósaí-bó-bleaċt. Ċloisfeá na cailíní go léir mar sin, a ḋuine, le gaċ aon tsórt ní.

Bí ocras orm féin. " Caiṫ uait na céapars san, " arsa mise, " agus tr'om rud éigin le n-iṫe. "

" Ó! mo ḋearmad! " arsa Cáit, agus ṫug sí cogar dom. " Ní ċuirfeá amaċ cad tá agam duit? "

" Cad é? " arsa mise.

Do ġáir sí. " Ní 'neosad duit é, " ar sise, " mar do scéiṫfeá orm le Mam. "

" 'Om briaṫar ná scéiṫfead, a Ċáit! " arsa mise.

" Maróiḋ sí mé i dtaob an tsiúcra! " arsa Cáit.

" Ariú cad é an siúcra? " arsa mise.

" Agus mar ġeall ar an uaċtar! " ar sise.

"Hanaman diucs! a Cháit, an amhlaidh atá cístí milse déanta agat?"

"Ó, ní 'neosad duit! ní 'neosad duit!" ar sise, agus bhí sí ag gáirí agus ag léimnigh ar an urlár. Ansan chuaigh sí go dtí an driosúr agus thóg sí anuas dhá chupán le cur ar an mbord.

"Á, hanaman! a Cháit," arsa mise, "innis dúinn cad tá agat."

"Ní 'neosad! ní 'neosad!" ar sise, agus gháir sí agus bhí sí ag rince agus ag caitheamh a cos. N'fhaca sí an t-eidhneán ar an urlár gur leag sé í agus, slán mar a n-instear é! baineadh píosa mór as cliathán ceann de na cupaí a bhí ina láimh.

Rug Cáit ar an bpíosa agus bhí sí ar crith ag iarraidh é a chur isteach ina áit féin arís féachaint an bhfanfadh sé istigh.

Ansan chrom sí ar ghol agus, a dhuine, bhí sí ag iarraidh a mhileán a chur orm-sa. Chuireas in úil di nach mise fé ndeara é ach í féin agus a cuid léimní: ach níorbh aon mhaith bheith ag caint léi. Ní dhéanfadh sí ach gol. Tháinig trua agam féin di sa deireadh.

"Tr'om é, a Cháit," arsa mise, "agus ní bheidh 'fhios ag Mam go deo é."

Thugas an cupa briste go dtí an driosúr agus chuireas thíos fé dhá chupa eile é agus an taobh briste isteach.

"Ó! a mhuiricín! cad a dhéanfad in ao' chor má chíonn Mam é?" arsa Cáit.

Ansan deineamar té—muga an duine againn. Sin é an uair a tharraing Cáit amach na rudaí

dúirt sí a ḃí déanta aici—cístí beaga uaċtair agus crústa siúcra orṫu.

Fuaireamar im sa ċupard agus ċonac-sa próca mór de ṡuḃ a ḃí ann agus clúdaċ páipéir ceangailte go daingean ar a ḃarr. Ġearras an ceangal go haiclí agus deirim-se leat gur ḃaineamar súlaċ as na rudaí ar fad. Fé mar iṫimis greim aráin ṫógaimis lán spiúnóige den tsuḃ!

Nuair a ḃí ár ndóṫain iṫe againn ḃí an suḃ i ḃfad síos sa ṗróca, aċ ċeanglaíos-sa an páipéar go haiclí arís air agus ċuireas ṫar n-ais sa ċupard é mar ḃí sé ċeana. Is mór an trua ná bíonn Mam sa Daingean gaċ aon lá.

Fuaireas féin casúr ansan agus tairní beaga agus ḃí Cáit ag síneaḋ eiḋneáin agus cuilinn ċugam. Ċuireamar timpeall na ḃfuinneog é agus ar ḃarr an driosúir agus os cionn na tine.

Ḃíoḋ sé deacair é ċeangal in áit ná bíoḋ aḋmad, agus ċaiṫinn tairní móra a ṫiomáint sa ḃfalla. Ṫiteaḋ scailpeanna den ṁoirtéal anuas uaireanta.

Nuair a ḃí an tiġ críoċnaiṫe againn rugamar ar "Sailor"—sin é an madra, tá's agat—agus ċlúdaíomar ó ċeann go heireaball é le cuileann agus ḃí an-spórt againn air.

Nuair a ṫáinig an tráṫnóna lasamar an lampa. Ḃí cuma aeraċ ar an dtiġ.

Ḃí an oíċe ann nuair a ṫáinig Mam is Daid aḃaile. Nuair a ṫáinig Mam isteaċ ṁeasamar

go mbeaḋ an-áṫas uirṫi, aċ is amlaiḋ a ḋein sí raic, a ṁic ó, nuair a ċonaic sí na scailpeanna moirtéil imiṫe den ḃfalla. B'éigean dom féin teiċeaḋ go dtáinig sí ċun suaiṁnis. Is deacair daoine a ṡásaṁ.

Cáit d'inis dom lá arna ṁáraċ cad a ṫug Mam ón nDaingean. Ṫug sí naoi gcoinnle móra fada léi agus iad ina seasaṁ sa ċliaḃ, agus ḃí trí cinn acu dearg. Ḃíodar ċoṁ hard leis an ḃfuinneoig, a ḋuine, agus ṫug sí lán an ḃosca de rísíní agus de ṡiúcra agus de ṫé léi, agus bairín mór breac ón siopa.

Agus ḃí buidéil ann—buidéil go raiḃ deoċ ḃuí iontu agus buidéil eile go raiḃ rud éigin gorm-ḋearg iontu agus crúsca mór lán de stuif ḋuḃ.

Ḃí cnapán mór feola, leis, aici. Ċualas go dtug sí úlla, leis, léi, aċ ní ḃfaiġimis-ne an oiċe sin aon ċeann acu toisc a raiḃ de ḋíoḃáil déanta againn leis na tairní. Ċuir sí iad go léir isteaċ sa ċupard agus ċuir sí an glas air sin.

Lá arna ṁáraċ ṁaraiġ Mam gé agus laċa. Nuair ḃí an ġé fuar ċuir Mam páipéar timpeall ar a ceann agus ḃain sí ḋi na cleiti agus ċuir ar croċaḋ ar ċúl an dorais í.

Oiċe Nollag ḃí an-ṡaol againn! Fuaireas féin agus Cáit dá ṫurnap móra agus ḃaineamar a leaṫ ḋíoḃ agus ansan ċuireamar poll síos iontu ċun na gcoinnle a ċur ina seasaṁ iontu. Ansan ṡáiṫeamar craoḃa beaga cuilinn i ngaċ turnap acu, agus ċuir Cáit páipéar timpeall

orṫu. Ḃiodar go gleoite, a ḋuine, agus lasamar iad sar a dtáinig an oíċe in ao' ċor; aċ do ṁúċ Mam arís iad.

Istoíċe ċuir mo Ṁam prátaí agus iasc ar an mbord ċugainn aċ, 'om baice, níor iṫeas féin ná Cáit aon ṗioc de mar ḃí 'ḟios againn go raiḃ rudaí eile ag teaċt. I gcionn tamaill ṫarraing Mam amaċ an císte mór breac agus do ġearr sí ḋúinn é agus ḋein sí té, agus fuaireamar ḋá úll uaiṫi.

Nuair a ḃí aṫair Ṁicilín ag dul ṫar doras ṫug Mam isteaċ é agus ṫug sí braon as buidéal ḋó—buidéal go raiḃ trí réiltíní air—agus ṫug sí braon beag do Ḋaiḋ, agus fuair sí féin braon as buidéal eile, agus dúradar go léir "go mbeirimid beo ar an dtráṫ so arís!"—pé brí a ḃí acu leis.

Ṫáinig Beit Ṁór agus Máire Aindí isteaċ agus ċuir mo ṁáṫair braon as an mbuidéal buí i ḋá ngloine agus ansan ċuir sí siúcra agus uisce beiriṫe iontu agus ċorraiġ sí le spiúnóig iad.

Ċeapas ná hólfaidís sin in ao' ċor ar dtúis é. Dúirt Máire Aindí: "Ó! go maraí sé mé má ḃlaisim aon ḃraon de!" aċ, mar sin féin, d'ól sí é go léir, agus níor ṁaraiġ sé, leis, í.

Ṫáinig a lán eile isteaċ i riṫ na hoíċe—fir óga agus is as an gcrúsca mór a ṫug Mam an deoċ dóiḃ sin.

Dar fia! a ṁic ó! nuair a ċonaiceas iad go léir ag ól ṫáinig dúil ṁallaiṫe agam féin ann.

Nuair a ċuaiġ Daid amaċ le hatair Micilín, agus bí Mam ag caint leis na mná in aice na tine, ṫógas féin slug as an gcrúsca, a ḋuine. Aċ is láidir nár ṁaraiġ sé mé leis an mblas a ḃí air. Ní ḟéadfainn é scaoileaḋ siar agus beaḋ eagla orm é ċaiṫeaṁ as mo ḃéal ar an urlár. Seo liom ag baint an dorais amaċ agus mo ḃéal lán. Ċonaic mo ṁáṫair ag dul amaċ mé.

"Cá raġair anois, a Jimín," ar sise, aċ 'om briaṫar ná dúras-sa aon ḟocal aċ an doras d'oscailt agus cur díom. Lean sí amaċ mé agus nuair a ċonaic sí mé ag casaċtaiġ agus ag glanaḋ mo ḃéil:

"Ha-ha-há!" ar sise, "a Alfraits, ní déanfainn daḃt díot. Naċ fiosraċ a ḃís!"

Ba ġránna an saġas ruda é.

Ḃí sé déanaċ nuair a ċuamar a ċodla an oiċe sin mar bí Mam ag ullṁú na gé i gcoṁair Lae Nollag. Ḃain sí amaċ a raiḃ istiġ inti is do niġ agus do ġlan í agus ansan do líon sí arís í le prátaí brúite agus oiniúin agus piobar agus im agus salann agus rudaí eile, agus ḋein sí é ḋingeaḋ isteaċ inti.

Ansan fuair sí snáṫad agus d'ḟuaiġ sí í. Ḃíos féin agus Cáit ag faire uirṫi.

Maidin Lae Nollag ċuaiġ Cáit agus mo ṁáṫair go dtí an ċéad Aifreann. Ḃíos féin agus Daid i mbun an tí. An fad a ḃí Daid ag crú na mbó ċuas-sa ag féaċaint ar na rudaí go léir a ḃí sa cupard. Ṫógas úll agus líonas póca liom de risíní, agus bí smut den ḃairín

breac ann gearrṫa agus ċuireas cugam é sin, leis.

Nuair a ḃíos ag dúnaḋ an ċupaird arís, do ḃuail smaoineaṁ mé; rugas ar an mbuidéal buí agus do leaṫ-líonas cupán as. Ḃlaiseas é, aċ a ḃuaċaill ó! dá olcas é an stuif ḋuḃ aréir roiṁe sin ba ṡeaċt measa an rud buí. Ḋófaḋ sé ṫú, a ḋuine! Ansan n'ḟeadar cad a ḋéanfainn leis. Ġlaos ar an madra agus ċuireas féna ṗus an cupán, aċ ní ḟéaċfaḋ sé air, a ṁic ó. Níor ḋein sé aċ sraoṫ a ċur as.

Ansan ċuiṁníos ar ṡeift eile. Fuaireas dorn mine buí agus do ḟliuċas leis an stuif as an mbuidéal é agus ċuireas sa ḃuaile amuiġ é ar ṗláta. Siúd ċuige an gandal mór agus d'alp sé a raiḃ ann.

Níor ḃraiṫeas faic air go ceann tamaill. Ansan ċrom sé ar ġogalaiġ. I gcionn tamaill d'éiriġ sé as san agus ċrom sé ar ṡiúl timpeall agus leaṫċeann air. Fáinne ḃí sé a ḋéanaṁ agus é ag siúl. Ansan stad sé agus leaṫ sé a ḋá ċois amaċ ó 'céile agus ḃí sé á ṡuaṫaḋ féin anonn 's anall. Ċuirfeaḋ sé na cait ag gáirí.

Ansan do luiġ sé agus ḋún sé na súile agus ní ḟacas aon oiġre riaṁ aċ é ar ṡeana-Ḋiarmaid ċríona anso amuiġ nuair a ḃíonn sé ag titim dá ċodlaḋ sa ċaṫaoir ṁóir os coṁair na tine agus é ag míogarnaiġ.

Sa deireaḋ luiġ sé ar fad anuas ar an dtalaṁ, ṡín sé a ṗíopán uaiḋ amaċ agus leaṫ sé a ḋá sciaṫán, agus níor ḟan anam ná

brí ann aċ ċoṁ beag agus dá mbeaḋ sé marḃ.

'Om baice ḃíos ag breiṫ ċugam ar eagla go gcaillfí é, agus níorḃ ḟios dom cad a ḋéanfainn. Ċuala Daid ag teaċt ó ċró na mbó agus ċuireas díom isteaċ. Nuair a ċonaic Daid an gandal do stad sé agus ḃí sé ag caint leis féin.

“Dar mo ḃriaṫar aċ go ḃfuil sé seo ina ‘ċocstí’!” ar seisean. “A Jimín,” ar seisean ag glaoċ.

Ḃíos-sa ag scuabaḋ an urláir ar séirse. Ṫángas 'on doras.

“Cad do ḋeinis leis an ngandal so?” arsa Daid.

Ṫáinig stad ionam féin. Níor ṁaiṫ liom ḃeiṫ ag ceilt na fírinne maidin Lae Nollag. D'inseas an scéal ina ċoda beaga do Ḋaid. Ċonaiceas air go raiḃ sé mí-ṡásta liom.

“Díolfaiḋ tú as na clis lá éigin, a ḃuaċaill,” ar seisean. “Is dóċa gur tú a ċuir deireaḋ leis an gcat so againn-ne, leis, i bPoll a' Lín ṫíos.”

Ċeapas go dtitfinn as mo ṡeasaṁ. Ṁeasas ná raiḃ 'ḟios ag éinne beirṫe é. Ḃíos maol-ċluasaċ go maiṫ ansan adeirim leat. Ṁeasas dar ndóiġ go 'neosaḋ Daid an scéal do Ṁam. D'imíos liom go dtí an tAifreann. Le linn an Aifrinn d'iarras ar Ḋia mé ḃreiṫ saor ón olc a ḃí ag bagairt orm.

Nuair a ṫángas abaile ón Aifreann ḃí an gandal in aice na tine ag Mam agus an t-anam ag teaċt arís ann.

Ní ḟuair Mam amaċ riaṁ cad d'imiġ air mar nuair ṫáinig Daid abaile ḃí sí ag iarraiḋ fios d'ḟáil uaiḋ cé ṫáinig isteaċ ar maidin go dtug sé an fuisci as an mbuidéal dó.

Ḃí Daid ag déanaṁ grinn den scéal agus ní 'neosaḋ sé dí. Ṫug sé súil orm féin uair d'ḟág mé ṁí-ċompórdaċ go leor.

Is maiṫ é Daid mar sin féin.

Caibidil VI

Lá an Dreoilín

UAIR a ḃí an dinnéar caite agam Lá Nollag ċuas ar lorg Ṁicilín Eoin. Ṫugamar tamall ag caiṫeaṁ caiḋtí agus tamall eile ag caiṫeaṁ tobac as ṗíopa a fuair Micilín ag dul amú i bpóca a aṫar.

Nuair a ḃí an tobac caite againn ḃíomar ag iarraiḋ cuiṁneaṁ ar cad a ḋéanfaimis.

Ḃíomar i ḃfad ag cuiṁneaṁ ar rudaí aċ ceann acu ní raiḃ ċun ár sásaiṁ. Sa deireaḋ d'éistíomar ar fad. Sin é an uair a riṫ an rud im aigne féin.

“Nanaman scian, a Ṁicilín!” arsa mise, “'ḃfuil 'ḟios agat cad é?”

“Cad é?” arsa Micilín.

“Bíoḋ Dreoilín amáraċ againn!” arsa mise.

“Nanaman diucs, bíoḋ!” arsa Micilín, agus an dá ṡúil ag dul amaċ as a ċeann. “Agus bead-sa im amadán.” (Sin é an fear go mbíonn an loṁnán gaoiṫe aige sa Dreoilín, tá's agat, agus é ag bualaḋ gaċ éinne leis).

“Bead-sa im ċaptaen,” arsa mise.

“Agus cé ḃeiḋ ina óinsiġ?” arsa Micilín.

B'ṡin ceist ċruaiḋ le reiteaċ. Ċuimníomar ar Ċáit seo 'gainn-ne agus ċuamar ċun an scéal a ċur féna bráid; aċ, a ḋuine, do spriúċ sí.

"Is mór an náire ḋíḃ é!" ar sise, "an dreoilín boċt a ṁarú agus ḃeiṫ ag siúl ar ṫiṫe na dúṫaí ag lorg airgid dá ḃarr san."

"Naċ é sceiṫ ar ár Slánaṫóir," arsa mise; "agus naċ maiṫ atá sé tuillte aige é ṁarú."

"Má sea ní hé an dreoilín a ḃeiḋ agaiḃ-se a sceiṫ Air," arsa Cáit.

"Murarḃ é, ṁuise!" arsa mise, "b'é a ḋaid críona ḋein é, agus éinne 'ṁáin iad."

Aċ níorḃ aon ṁaiṫeas ḃeiṫ ag gaḃáil do Ċáit. Dúirt sí linn imeaċt lenár sean-Ḋreoilín gan ṁaiṫ, ná déanfaḋ gearrċailí in ao' ċor na rudaí gránna a ḋéanann buaċaillí. Ní raġaḋ sí in aon Dreoilín.

Ní ḃíonn aon ṁaiṫ sna sean-ċailíní sin.

Ḃíos féin is Micilín i gcruaċás. Ní ḃeaḋ aon ṁaiṫ in ár nDreoilín ċeal óinsí. Triaileamar cailíní an ḃaile ar fad aċ ní ṫiocfaḋ éinne 'cu linn.

"Caiṫfimid éirí ar fad as," arsa Micilín.

"Ní éireoimid," arsa mise; "cuirfimid éadaċ óinsí ar ḃuaċaill éigin."

Leis sin ġlaomar ċugainn ar na leaideanna eile agus d'inseamar dóiḃ an rud a ḃí beartaiṫe againn i gcoṁair an lae amáraiġ. Ḃí sceitimíní áṫais orṫu go léir.

"Caiṫfiḋ cuid agaiḃ éadaċ ban a ḃeiṫ oraiḃ," arsa mise.

Níor ḃraiṫeas aon ḃreis áṫais orṫu ina ṫaoḃ san.

“Ní raġad-sa in aon éadaċ mná,” arsa Taḋg Learaí Ḃig.

“Éinne ná fuil sásta déanaṁ mar adeirim-se leis imíoḋ sé as an nDreoilín ar a' hap,” arsa mise.

D'éist Taḋg Learaí Ḃig.

“Cá ḃfaiġeam éadaí ban?” arsa Smulc, “agus cé hiad go mbeiḋ siad orṫu?”

“Taḋg Learaí Ḃig agus tusa, a Smuilc, ġeoḃaiḋ siḃ iad agus cuirfiḋ siḃ oraiḃ iad agus beiḋ siḃ 'nḃúr ḋá n-óinsiġ.”

“Níl aon ḃean inár dtiġ-ne,” arsa Taḋg, “aċ mo ṁáṫair agus is mó is mór a cuid éadaiġ sin dom-sa.”

Ċuir san i dteannta mé. Ḃí 'ḟios agam gur ċeap sé go raiḃ buaite aige orm. Ṫáinig coċal orm ċuige.

“Ná bac san, a Ṫaiḋg,” arsa mise. “Ní fál go haer é. Ġeoḃam culaiṫ óinsí ḋuit-se ná bíoḋ eagal ort. Bíoḋ siḃ go léir anso ar a hoċt ar maidin gan teip. Agus anois téimis ar lorg dreoilín.”

Fuaireamar go léir maidí agus cloċa agus níor ḟágamar tor ná claí ná bóiṫrín gan ċuardaċ féaċaint an ḃfaiġimis dreoilín le marú. Aċ rian de ḋreoilín ní raiḃ in aon áit acu. Dúirt Smulc gur dóċa gurḃ aṁlaiḋ a ḃíodar go léir imiṫe aḃaile i gcoṁair na Nollag; aċ is dóiġ liom-sa gurḃ aṁlaiḋ a ḃí 'ḟios acu go raiḃ Lá an Dreoilín ag teaċt agus go ndeaċadar go léir i ḃfolaċ ar eagla go maróimis iad.

B'éigean dúinn sa deireadh dul abhaile gan aon dreoilín. Theastaigh ó Mhicilín arís go n-éireoimis as an scéal toisc gan an t-éan beag a bheith againn; ach dúras-sa go ligfimis orainn go raibh sé istigh i nid i lár an toir cuilinn againn agus ná ligfimis d'éinne féachaint air. Ní raibh Micilín sásta ar fad, cé gur ghéill sé.

Bhí hata cruaidh agus casóg eireabaill istigh i gcupard mór sa bhaile. Lem Dhaid Críona dob ea iad sar ar cailleadh é, fadó riamh. Chuireas i gan fhios iad amach ar lochta an stábla.

Bhíos ar lorg bróg, leis, le cur orm, ach ní raibh aon phéire sa tigh ná titfeadh dem chosa ach péire de bhróga deasa leaistic le Mam a bhí os cionn an iarta ar chlár aici. Chuireas mo shúil ortu san, ach d'fhágas mar a rabhadar go maidin iad ar eagla go mbraithfeadh Mam an droch-fhuadar.

Dheineas aghaidh feidil as bib le Cáit agus thógas a raibh de ribíní sa bhoiscín aici agus chuireas ar an hata iad. Fuaireas píce agus cheanglaíos tor cuilinn ar a bharr agus nead istigh ina lár, de chaonach.

Ó ba mise an captaen, níor mhór dom claidheamh dar ndóigh. Ní raibh aon chlaidheamh sa tigh riamh againn-ne, ná ag éinne ar an mbaile—ná gnó acu dhe—agus d'fhág san mise i dtaoibh le claidheamh adhmaid a dheineas de chláirín. Tairneálas píosa beag sé n-órlach trasna air in aice mo láimhe.

Nuair a bhí m'éide féin fachta agam-sa chuas ar lorg culaith óinsí do Thadhg Learai Bhig. Ní

raiḃ aon ní oiriúnaċ le fáil aċ éadaċ le Cáit, agus ḃíos i gcás idir ḋá ċomairle cad a ḋéanfainn. Ċuardaíos seomra Ṁam aċ ní raiḃ aon rud ann go ḃféadfaḋ Taḋg é ċaiteaṁ.

Ḃí an scéal ag déanaṁ tinnis dom agus sinn ag dul a ċodlaḋ. Nuair a ḃí an Ċoróin Ṁuire dá rá againn ṫug Mam greasáil eile ḋom mar ná dúras-sa aċ seaċt gcinn den deiċniúr. Ní ḟeadar-sa an ndúras nó ná dúras i gceart iad mar, go maiṫe Dia ḋom é! ní horṫu ḃíos ag cuiṁneaṁ aċ ar ċulaiṫ do Ṫaḋg Learaí Ḃig.

D'éiríos-sa roiṁ an gcuid eile den tiġ ar maidin. Ḃuaileas na bróga leaistic féin ascail. Ansan ċuas go dtí seomra Ċáit is ċuardaíos arís do ċulaṫ i gcoṁair Ṫaiḋg. Do ṗrioc an tÁiḃirseoir mé sa deireaḋ agus ṫugas liom gúna agus rudaí eile le Cáit agus amaċ tríd an ḃfuinneoig liom go dtí an stábla.

Ċuireas orm mo ċulaṫ Dreoilín—na bróga leaistic agus an ċasóg eireabaill agus an hata caroline agus ribíní Ċáit ar sileaḋ leis. Ḃuaileas orm an aġaiḋ feidil ansan agus mo ċrios agus mo ċlaiḋeaṁ, agus deirim-se leat, a ḋearṫáir, go raiḃ cuma captaen Dreoilín orm má ḃí sé ar éinne riaṁ.

D'imíos ansan ar lorg na coda eile. Ḃíodar ag teaċt, duine ar ḋuine, agus níor aiṫin oiread agus duine acu mé, a ṁiċ ó! gur ḃaineas an aġaiḋ feidil díom.

Ṫugamar tamall maiṫ ag feisciú a ċéile sar a raḃamar ullaṁ. Nuair ṫáinig Taḋg Learaí

Ḃig ċromas ar éadaċ Ċáit a ċur air. Aċ ḃí ceataí sa scéal—ní raġaḋ éadaċ Ċáit ar Ṫaḋg gan Taḋg do ḃaint a ċoda féin de—rud nár ṫaitniġ in ao' ċor leis.

Níor ḟan dá ċuid féin air aċ a léine; aċ nuair a ḃí an gúna air agus caiḋp ḃioraċ páipéir ar a ċeann ḃí sé ina ġearrċaile maiṫ go leor.

Do scéiṫ na bróga air, áfaċ. Péire lena aṫair ab ea iad agus iad ró-ṁór dó. Is aṁlaiḋ a ḃíoḋ sé 'á dtarrang ina ḋiaiḋ agus gaċ aon ṗlup-ṗlap acu.

Ceaṫrar de luċt ceoil a ḃí againn. Ṫugas féin orgán béil liom a fuair Cáit óm aintín. Ag Tumaisín Bán a ḃí sé 'á ṡeinnm i riṫ an lae.

Ḃí trúmpa stáin ag Micilín a ṫug sé do Smulc. Ṫug duine mias mór stáin leis agus do ḃí ag gaḃáil de ṁaide air; agus ḃí bucaed stáin ar sileaḋ le muineál duine eile agus ḃídís a gceaṫrar ag séideaḋ is ag bualaḋ is ag greadaḋ i dteannta céile agus ḋeinidís ceol breá.

Ṫugas an tor cuilinn le hiompar do Ṗeats Ṁicilín Dan, agus ḃí loṁnán gaoiṫe ag Micilín Eoin a fuaireamar ó Ṫaḋg Óg nuair ṁaruíodar an muc roiṁ Nollaig, agus ḃíoḋ sé ag bualaḋ gaċ éinne leis.

Ḃí málaí ar ċuid acu agus léinte fear ar a ṫuilleaḋ agus sean-sciorta lena ṁáṫair ar ḟoṫ-ḋuine. Ḃí blús gorm le Nell Ṁáire Aindí ar Ṁicilín Eoin agus aon pioc di níor aiṫin air é gur ċuiṁniġ sí uirṫi féin lá arna ṁáraċ.

Tiġ Ḃeit Móire an ċéad áit a ṫriaileamar. Ḃí mo ċlaiḋeaṁ ar tarraing agam-sa nuair ṁáirseálamar an doras isteaċ ċuici. Ḃuaileamar suas ceol di agus ḋeineamar rince ar an urlár. Ḋeineamar fáinne timpeall ar Ḃeit agus sinn ag daṁas. Ċrom Beit ar rinnce í féin, istiġ i lár an ḟáinne, agus b'ṡin é an t-iontas: promsáil Ḃeit d'ḟeiscint! Ḃí giorranál uirṫi nuair a stad sí agus b'éigean di suí.

“Ara ṁuise is tréan na buaċaillí siḃ,” ar sise.

“Caiṫ ċugainn dorn airgid,” arsa sinn-ne, mar b'ḟearr linn é sin ná aon ṗlámás.

“Airgead ab ea?” ar sise. “Oċ, siḃ na rógairí agam!” Agus ḃí sí ag gáirí ag dul go dtí an driosúr. Tá Beit an-ḃeaṫaiṫe agus nuair a ġáireann sí bíonn sí ar fad ag criṫ agus ansan ní ḟéadfá-sa gan ḃeiṫ ag gáirí tú féin.

Ṫóg sí seana-ṁuga den driosúr agus fuair sí ḋá ṫistiún rua ann agus ṫug sí dúinn é. Ḋeineamar greas eile ceoil ansan di agus bouta rince agus d'imíomar.

Ċuamar go tiġ Ṁicilín Eoin agus fuaireamar réal ann. As san linn go tiġ Ṫaiḋg Óig. Ḃí Taḋg Óg istiġ agus ḃí sé ag magaḋ fúinn agus á rá ná raiḃ ceol ná rince againn; aċ nuair a ḃíomar ag imeaċt ṫug sé scilling dúinn agus ṫug bean a ḋearṫár réal dúinn.

Nuair ṫángamar go tiġ Ṁáire Aindí ḃí an-ġeoin againn. Úrlár leac atá ann, tá's agat, agus ḋeineamar cnagarnaċ ḃreá air ag rince.

Nuair a ċuala an madra mór atá acu an ceol ṡuiġ sé ar a ċorragiob agus ċuir sé a ṡrón san aer agus d'oscail a ḃéal agus ḃí ag cur glamanna móra brónaċa ceoil as i dtreo is go gceapfá go raiḃ gaċ madra riaṁ dár ḃain leis marḃ. Ḃí Nell ag iarraiḋ sinn d'aiṫint. Ċaiṫ a máṫair amras láiṫreaċ orm féin.

“Muise, slán beo le seana-Ṫaḋg,” ar sise. “agus ní hí sin an ċríċ ba ṁaiṫ leis ar a ċasóig ġreanta.”

“Dé! ní fearr díoṁaoin í,” arsa mise, agus laoċas orm.

“Maróiḋ do ṁáṫair ṫú,” arsa Máire Aindí.

'Om briaṫar gur ḃain an méid adúirt sí cuid den ḃfuadar díom. Ḃí an t-olc 'á ṫuar dom ċeana féin. B'ḟearr liom go ḃfágfainn im ḋiaiḋ libiré mo ṡean-aṫar. Ċonaic Máire Aindí gur ġoill a caint orm.

“Féaċ, a Nell,” ar sise, “ġeoḃaiḋ tú réal sa sparán san ṫíos agus taḃair do na buaċaillí í.”

Ċuaiġ Nell go dtí an sparán aċ ní réal a ṫug sí ḋúinn aċ scilling. Ansan ṫug sí stráice aráin an duine ḋúinn agus ḃí rísíní ann. Is maiṫ liom féin Nell.

Ṫugamar turas ar na tiṫe eile sa ḃaile i ndiaiḋ a ċéile aċ d'ḟágas ár dtiġ-ne ar deireaḋ. An rud adúirt Máire Aindí i dtaoḃ culaṫ mo Ḋaid Ċríona, agus i dtaoḃ na feirge ḃeaḋ ar Ṁam—sin é ċoinniḃ ón dtiġ mé. Ní baol ná go n-aiṫneoḋ Mam an ċasóg eireaballl agus an hata, agus d'ḟágfaḋ san an Dreoilín gan captaen.

Sé deineas sa deireaḋ ná an ċuid eile a ċur go dtí an tiġ agus fanúint mé féin sa ḃóiṫrín. Ḃí seans go ḃfaiġidís scilling ó Ṁam mura ḃfeiceaḋ sí mise ina dteannta.

Ḃuel! a ḋeartáir, is maiṫ a scaras leis agus gan dul leo. Ċonaiceas iad go léir ag dul an doras isteaċ agus na gléiseanna ceoil ar séideaḋ acu.

Níorḃ ḟada, áfaċ, gur stad an ceol go hobann agus ċonaiceas ag brú a ċéile sa doras arís iad d'iarraiḋ teaċt amaċ. Stadadar taoḃ amuiġ agus ḃíodar ag féaċaint an doras isteaċ ar rud éigin a ḃí ar siúl istiġ aċ ní leoṁfaḋ éinne 'cu dul ró-ġairid don doras.

"Mam arís, déarfainn," arsa mise, agus ṫugas mo ḃuíoċas do Ḋia gur ḟanas óna crúcaí.

Níorḃ ḟada ḋom go ḃfacas mo ḋuine, Taḋg Learaí Ḃig, ag teaċt an doras amaċ ċun na coda eile agus dóḃair go dtitfinn nuair a ċonaiceas an íde ḃí air. Ní raiḃ d'éadaċ ná de ċulaiṫ an Dreoilín air aċ an méid nár le Cáit seo 'gainn-ne.

Aon lá dá ċuiṁne ní ṫáinig dom, agus mé ag cur na coda eile go dtí an tiġ, go n-aiṫneoḋ Mam gúna Ċáit ar Ṫaḋg.

Ḃí Taḋg ag pusaíl ġoil agus a láṁ trasna a ṡúl aige leis an náire. Ḃí trua agam dó aċ, ar ṁ'ḟalaing, nuair ċonaiceas an ḃreill a ḃí air agus an dá ḃróig ṁóra á dtarraing ina ḋiaiḋ aige ag teaċt ċugam sa ḃóiṫrín, níor ḟéadas gan ḃeiṫ ag gáirí. Nuair ċonaic Taḋg mé ag gáirí ṫáinig olc air.

“Fa' san uaim,” ar seisean, “is tusa fé ndeara é,” agus ḃí an gol agus an ḟearg á ṫaċtaḋ. Rug sé ar na cloċa sa ḃóiṫrín agus ḃí sé á rúscaḋ liom agus gaċ aon liú goil aige.

Ṗléascamar go léir ag gáiri. “Hí-ú, cosa buí arda!” arsa sinn-ne.

Ḋein san an donas ar fad ar Ṫaḋg. “Ḃú-hú!” ar seisean, agus as go braċ leis aḃaile tríd na garraiṫe.

Aċ dá ṁéid an greann a ḃí againn ar Ṫaḋg ní raḃas-sa in ao' ċor istiġ liom féin. Ḃí fearg mo ṁáṫar mar a ḃeaḋ scamall os mo ċionn.

D'imiġ an Dreoilín ar fad soir ċun na ceártan agus ċun na dtiṫe in aice leis, aċ ní ḟuaireas-sa aon spórt insa Dreoilín a ṫuilleaḋ.

Nuair a ċuamar go tiġ Ṗeats Teaimí ní ṫaḃarfaḋ sé aon ní dúinn. Dúirt sé gur “paca díoṁaoin” sinn, agus ċuir sé an madra linn. Aċ d'éiriġ an madra as an scéal nuair a buaileaḋ isteaċ idir an dá ṡúil leis an loṁnán gaoiṫe é.

Riṫ Peats inár ndiaiḋ lena ṁaide aċ ḃí fuar aige ḃeiṫ ag iarraiḋ breiṫ orainn-ne—agus na bróga leaistic orm féin!

Ḃíomar tuirseaċ den Dreoilín fén dtráṫ san agus dúramar go n-éireoimis as. Ḃí ocras ag teaċt, leis, orainn. Dó ḋéag is seaċt bpingne ḃí againn agus roinneamar idir an deiċniúr a ḃí sa Dreoilín é—scilling is leaṫ-réal an duine.

Ṫugamar an pingin ḃreise do Ṫaḋg Learaí Ḃig toisc an sceiṁle fuair sé ó Ṁam. Micilín

D'éiriġ an madra as an scéal

a ṫug aḃaile ċuige é. Ansan ṫug gaċ éinne aġaiḋ ar a ṫiġ féin agus fuadar ocrais fé.

Aċ, an dtuigeann tú, ní raiḃ aon ḟuadar fúm-sa ċun an tí. Ḃí droċ-iontaoiḃ agam as an bfáilte a cuirfí roṁam.

Ṫugas fuaṫ don ḃaile. Ṫuigeas, tá's agat, go raiḃ Mam ag feiṫeaṁ liom ann agus go mbeaḋ sásaṁ uaiṫi i ngúna Ċáit, agus i gcasóig mo Ḋaid Ċríona, agus sa hata ċaroline; agus dúras liom féin gurḃ é mo leas Mam a ṡeaċaint i láṫair na huaire sin, agus b'ḟéidir le himeaċt aimsire go dtiocfaḋ sí ċun cainte liom arís.

Suas go tiġ Ṁáire Aindí ċuas. Ní ḟéadfainn dul gan ḟios do Ṁam go dtí an stábla ċun mo ċuid éadaiġ féin d'ḟáil.

Ḃí an t-ocras ag gaḃáil díom go géar agus ḃí súil agam, tá's agat, go bfaiġinn píosa de ċíste Nollag ó Nell. D'íosainn píosa mór de ċíste an uair ċéanna.

Ḃí Nell istiġ agus Máire Aindí agus Taḋg Óg. Nuair a ċonaic Taḋg an ċulaṫ fós orm ṫáinig fonn magaiḋ air.

“Déanfaiḋ sé seo Dreoilín go hoiċe ḋe,” ar seisean.

“Naċ agat atá an cion ar ḃalcaisí do Ḋaid Ċríona?” arsa Máire Aindí, agus ḃí sí ag gáirí.

Rug Nell ar an hata agus do ċuir ar a ceann é. 'Om briaṫar! níor oir sé go holc in ao' ċor ḋi.

“Tr'om an ċasóg, leis,” ar sise, agus ḃain sí díom í agus ḃí á cur uirṫi.

"Ara! bain díot iad agus ná bí ag déanaṁ Máire Ní Ógáin díot féin," arsa Máire Aintí.

Níor ḋein Nell aċ gáire, agus d'ḟéaċ sí síos uirṫi féin.

"Ná fuilim go deas?" ar sise.

"Ó! go gleoite!" arsa Taḋg.

Ní dúirt Máire aon ní.

"Cad dúirt do Ṁam leat nuair a ċonaic sí tú?" arsa Nell.

"Ní ḟaca sí fós mé," arsa mise, "mar ná raḃas sa ḃaile ċuige."

"Agus an aṁlaiḋ atá eagla ort dul?" arsa Nell.

"Ba ṁaiṫ an ceart dó," arsa Taḋg, agus d'innis sé dóiḃ cad d'imiġ ar Ṫaḋg Learaí Ḃig.

"Agus dá ṁéid an néall a ḃí uirṫi nuair ċonaic sí gúna Ċáit ar Ṫaḋg beag, táiniġ an t-olc ar fad uirṫi nuair a ḃraiṫ sí casóg agus hata a haṫar imiṫe!" arsa Taḋg Óg.

Ḃí 'ḟios agam féin gur mar sin a ḃeaḋ, leis, gan Taḋg Óg á insint dom in ao' ċor. Ḃraiṫeas mo ċroiceann greadaiṫe, scólta ċeana féin ón mbualaḋ a ḃiṫeas ċun a ṫaḃairt dom.

"Ní gá ḋi in ao' ċor ḃeiṫ ċoṁ cruaiḋ sin ar ḃuaċaill boċt," arsa Nell. Ba ṁaiṫ í Nell.

"B'ḟéidir nár iṫis aon dinnéar inniu, leis," ar sise.

Ḃí 'ḟios agam go raiḃ Nell tuisceanaċ agus go leanfaḋ sí ag tatant orm go gcaiṫfinn rud éigin.

"Ó!" arsa mise, "níl aon ocras orm."

Ḃí, an dtuigeann tú, aċ ní ligfeaḋ náire dom é rá.

“ Mara ḃfuil féin b'ḟéidir go n-íosfá píosa de ċíste Nollag.”

Ḃíos i gcás cruaiḋ—ní ḟéadfainn a rá go n-íosainn agus níor ṁaiṫ liom a rá ná híosainn. Aċ ḃí Nell tuisceanaċ. Ċuaiġ sí agus ṫug sí ċugam canta mór de ḃairín breac agus muga bainne. Nuair a ḃíos á iṫe dúras liom féin gurḃ í Nell an duine ba ṫuisceanaí dár ḃuail riaṁ liom.

Nuair ḃí an béile iṫe agam ḃraiṫeas feaḃas mór ar gaċ aon scéal agus ḃíoḋ cuiṁne Ṁam ag imeaċt uaim nó go ḃféaċainn ar an gcasóig eireaḃaill.

Do réir mar ḃí sé ag dul i ndéanaí, áfaċ, agus gur ṁiṫid dom ḃeiṫ ag dul aḃaile ní raḃas in ao' ċor istiġ liom féin. Ḃí cuiṁne Ṁam ag teaċt ṫar n-ais ċugam go han-tsoiléir ar fad. Níor ṡamlaíos aon ní léi an uair sin aċ ' Sceiṁle mór an Luain ' go mbíonn Beit Ṁór ag tráċt air go minic, pé rud é.

Aċ ní raiḃ aon dul uaiḋ agam, ṫuigeas, agus d'éiríos ċun dul aḃaile.

“ Aḃaile taoi ag dul ? ” arsa Nell.

“ Sea,” arsa mise, go mí-ṁisniúil.

“ Ba ḃreá ḃeiṫ ag dul 'on ċroiċ seaċas é,” arsa Taḋg Óg.

Do ġáireadar go léir. D'ḟéaċas anonn ar Nell.

“ Ṁuise, beannaċt Dé duit! agus téanam ort im ṫeannta féaċaint an ḃféadfá faoḃar mo ṁáṫar a ċur díom,” arsa mise léi.

Is dóċa gur ṫuig sí an cás cruaiḋ a ḃí orm. Do ṗreab sí.

“ Ṁuise im ḃriaṫar go raġaḋ,” ar sise.

Ṫáinig oiread bó de ċroí dom, a ḋuine. Ḃí Máire Aindí ag gáirí fén scéal.

Nuair a ḃíomar ag imeaċt, arsa Taḋg Óg: “Arḃ aon ċabair mise ḋul in ḃur dteannta?” agus d'ḟéaċ sé ar Nell.

Do stad gáire Ṁáire Aindí agus ṫáinig cuma ṁí-ċéataċ uirṫi nuair ḟéaċ sí sa ċúinne ar lorg rud' éigin. Lena linn sin d'ḟéaċ Nell ar Ṫaḋg agus do ḃagair a ceann ċun an dorais.

“ Téanam ort,” arsa mise, agus ṫáinig.

Ba ṁór an misneaċ orm é an ḃeirt a ḃeiṫ faram agus mé ag dul go dtí an tiġ. Ġaiḃeamar an bóiṫrín—mise ar tosaċ agus iad-san im ḋiaiḋ.

D'ḟanadar san i ndoras an stábla a ḟaid a ḃíos-sa ag dul ar an loċta ar lorg mo ċuid éadaiġ féin agus á ċur orm.

Nuair ṫángas arís ċuca ġluaiseamar ċun an tí. Ní mise ḃí ar tosaċ an bouta so, 'om baic! Is i gcoinniḃ mo ċos a ḃíos ag dul ann, a ḋuine.

“Ná bíoḋ aon ḋroċ-ṁisneaċ ort, a ḃuaċaill,” arsa Nell liom. “ Siúil leat.”

“ Ní ligfiḋ tú ḋi mé ṁarú ar fad, a Nell,” arsa mise.

“ Ní ligfead,” arsa Nell. “ Croiṫ suas tú féin.”

Ṫugas mé féin suas do Ḋia agus do Ṁuire, agus rugas greim ar ġúna Nell agus ċuas ṫar doras isteaċ ina ḋiaiḋ.

Ḃí Mam ina suí ag ceann an ḃoird, agus Daid le hais na tine, agus Cáit imiṫe a ċodlaḋ, is dóċa. Nuair ċuas isteaċ d'ḟéaċ Mam orm. Ċloisfeá biorán dá dtiteaḋ. Do stad mo ċroí agus m'anál agus ċrom rud éigin i gcolpaí mo ċos ar ċriṫ agus ṁeasas go dtitfinn.

"Ṫángais," ar sise.

Ar m'ḟalaing nár laḃras! D'éiriġ Mam agus ṫóg sí anuas an tslat den ċlár os cionn na tine mar a mbíoḋ sé i gcónaí aici.

"Tar i leiṫ ċugam," ar sise.

Ó ṁuiricín, ḃíos ag cur uaim! Leis an scanraḋ a ḃí orm ḃíos ag bogaḋ de ġúna Nell ċun dul ċun na slaite nuair ċuir Nell taoḃ ṫiar di mé.

"Ní ḃuailfiḋ tú barr méire ar an mbuaċaill," ar sise le Mam. Mo ċeol í Nell!

"Buailfiḋ mé agus bainfiḋ mé an craiceann anuas de, mar is é atá tuillte aige," arsa Mam.

Ḃí faoḃar uirṫi á rá, a ḋuine.

"Á faire, a Ṁam! ná déan," arsa Nell. "Dein an garsún boċt dearmad agus tá aiṫreaċas anois air."

"Aiṫrí tóirní," arsa Mam. "Scaoil i leit ċugam é agus múinfead-sa ḋó. . . ."

"Aċ beiḋ sé ina ḃuaċaill maiṫ gaċ aon uair eile," arsa Nell.

Ḃí Nell ar a díċeall.

"Beiḋ, nuair ḃead-sa críoċnaiṫe leis," arsa Mam, agus ṫug sí foḃa timpeall ar Nell ċun beirṫe orm.

Léim Nell eadrainn ċun mé a ċosaint aċ is baol go dteipfeaḋ uirṫi agus go mbeaḋ deireaḋ

liom-sa mura mbeaḋ gur ḋein Taḋg Óg fóiriṫin orm. Ní ḋearmadfaḋ go bráċ ḋó é. Rug sé ar láiṁ ar Ṁam agus ḃain sé an tslat di.

Ó 'ḋuine! ba ṁór an ḟuascailt é. Ḃí Mam ar buile aċ do ḋeineadar caint ḃreá ḃog léi á ciúnú: gur ḃuaċaill boċt óg mé agus ná raiḃ aon ċiall agam—ná bíonn ceann críonna ar ċolainn óig—ná tagann ciall roiṁ aois—gur fearr go hanamúil aeraċ mé ná ḃeiṫ im ruidín miliṫeaċ cois na tine aici—go ndéanfainn fear maiṫ ciallṁar fós, le cúnaṁ Dé; agus a lán eile cainte mar sin nó go ndeaċaiġ sí ċun suaiṁnis.

Ansan ṫarraing Taḋg scéal eile anuas—go raiḃ cúig puint ar ḃanḃaí oċt seaċtaine ar ṡráid an Daingin Saṫarn na Nollag; agus ḃréagadar Mam mar sin ó ḃeiṫ ag coṫú fala im ċoinniḃ-se.

Faid a ḃíodar ag caint d'éalaíos féin ċun súsa agus mé go buíoċ trí a ḟeaḃas a ċuas as. Níor ṫiṫ aon néall ċodlata orm, áfaċ, go gcualas Nell agus Taḋg ag imeaċt abaile; agus níor stad mo ċroí de ḃualaḋ go gcualas Mam ag dul dá seomra féin.

Is sia ċuiṁniġ sí ar ṁí-ġníoṁ lae sin an Dreoilín im ċoinniḃ ná aon rud eile ḃí déanta le fada agam.

Gaċ aon ṁaidean Doṁnaiġ nuair a ċíoḋ sí gúna Cáit, agus an rian duḃ d'ḟan air i ndiaiḋ an lae ṁí-áiḋ sin, ní ḟéadfaḋ sí gan é ċur i gcuiṁne dom. Dá mbuaileaḋ Dia aon tseans i dtreo Ċáit go ḃfaiġeaḋ sí gúna nua, ba ṁór an suaiṁneas dom é.

CAIBIDIL VII

MAR A ĊUAIĠ JIMÍN AR SEAĊRÁN FARRAIGE.

NÍOR éiriġ idir mé féin agus Mam ar feaḋ i ḃfad. Ḃíos im ḃuaċaill maiṫ, tá's agat! Nuair ṫagainn isteaċ istoíċe d'insinn di gur ṫuas i dtiġ Ṁáire Aindí a ḃínn, ag tarraing uisce agus ag breiṫ ṁóna isteaċ do Nell.

Deireaḋ mo ṁáṫair go mb'ḟearr ḋom fuireaċ ar fad acu. Ag magaḋ fúm a ḃíoḋ sí, ṫuiginn: aċ deirinn-se léi ná fágfainn mo Ṁaimí féin ar éinne!

Dar go deiṁin ní ḟeadar cioca ag magaḋ ḃínn féin nó nárḃ ea. Is aṁlaiḋ atá an scéal idir mé féin agus Mam: go mbímid mór le ċéile uair um á seaċ, agus aṁrasaċ ar a ċéile urṁór ár saoil, agus mise boċt i mbroid is i mór-ḃrón an ċuid eile den aimsir.

Aimsir na broide atá anois tagaiṫe orm. Táim féin is Mam i gcogaḋ ḋearg lena ċéile. B'ḟéidir naċ mar sin is ceart dom cur síos air, mar is í sin atá i gcogaḋ liom-sa, agus mise ag díol as go cráite agus go dóite.

Tá sí le seaċtain ag gabáil steallaḋ orm-sa agus ní ḟéadaim í a ṡásaṁ. Tá seaċt ḃfiċid céad bucaed uisce beirṫe isteaċ agam ċuici ó

ṫit sí amaċ liom, agus fiċe céad míle milliún gaḃáil móna: agus tá mo ċroí is m'ae ag riṫ ar a ċéile agam ón gcosa-in-airde ag dul ar ṫeaċtaireaċtaí di.

Aċ cad é an ṁaiṫ sin? Ní ḃfaiġim tar éis na mbeart aċ droċ-íde. Uair dá raiḃ gaḃáil móna agam ag teaċt, ṫugas gaḃáil ṁór liom d'ḟonn a buíoċas a ṫuilleaṁ; aċ ṫit caḋrán sa doras agus ṁaraiġ sé sicín beag ḋá lá, agus ṁaraiġ Mam mise.

Ní ḟéadaim aon rud a ḋéanaṁ go ceart. Imíonn ainnise éigin ar gaċ aon ní. Ċuir mo ṁáṫair mé ag caḃrú le Cáit ċun na gceaċt.

“A hoċt fé ċeaṫair,” arsa mise.

“A hoċt is daċad,” arsan gligín.

“Léan id ċeann cipín!” arsa mise. (Sin é adeir an Máistir ar scoil linn-ne. Is maiṫ an ḃail air ná fuil mo ṁáṫair ar scoil aige).

Nuair a ċuala Mam cad dúras le Cáit, ṫáinig olc uirṫi ċugam. Rug sí ar scoiṫ cinn orm agus deirim-se leat nár ḟág sí aon teaspaċ orm.

“Múinfiḋ san fios do ḃéas duit,” arsa Mam, agus rop sí síos sa tseomra mé.

Tá gaċ aon rud im ċoinniḃ agus ní haon ṁaiṫ dom ḃeiṫ ag iarraiḋ buaċaill maiṫ a ḋéanaṁ díom féin. Ní ligfear dom ḃeiṫ go maiṫ. Ní ḃeaḋ Mam sásta, ceapaim, gan í ḃeiṫ á rá gaċ aon uair a ċloig ná raḃas go maiṫ.

Ḃí mo ċroí scólta nuair cuireaḋ sa tseomra mé. Ḃí olc orm ċun gaċ éinne. Ḋeineas pictiúir ar an urlár de ṡeanḃád Ṫaiḋg Nelli,

agus rinceas mo ṡásaṁ uirṫi. Ḃí mo ċroí lán d'olc ċuici sin mar sin í a ṫarraing an mí-áḋ so go léir anuas orm.

Mar seo do ṫit an scéal amaċ, tá's agat. Ní raiḃ aon liaṫróid coise agam féin agus Micilín Eoin. An sean-ċeann a ḃí againn d'imiġ sé ina stráicí. Ní raiḃ ceann nua le fáil gan a deiċ scillinge, agus tar éis ḃeiṫ ag bailiú uḃ ar feaḋ coicíse ní raiḃ againn aċ a ceaṫair agus tistiún.

Ṫógas féin na huiḃe ón gcirc a ḃí deiċ lá ar gor ag Ḃeit Ṁóir! Fuair Micilín dá scilling orṫu i siopa an Tobair.

Nuair nárḃ ḟéidir linn dul ṫar an gceaṫair is tistiún b'éigean dúinn slí éigin eile a ṫarraing ċugainn. Ḃíomar i bḟad ag cuiṁneaṁ agus ag smaoineaṁ agus is é rud a ḃeartaíomar sa deireaḋ a ḋéanaṁ ná gleamaiġ a ḋíol; agus ċeapamar maidean Doṁnaiġ ċuige sin.

Ḃí a lán cogarnaí ar siúl ag an mbeirt againn. Ḃí sé socair againn ná tógfaimis aċ ċeiṫre cinn de ġleamaiġ nó b'ḟéidir ċúig cinn. Ní raġaimis ṫar ċúig cinn. Ċuirfimis i gcliaḃ iad agus feamnaċ timpeall orṫu agus ḃéarfaimis 'on Daingean ar ṡlí éigin iad. Ḃeaḋ an ṗeil ag teaċt aḃaile againn.

Ní ligfimis d'aon duine eile barr bróige a ḃualaḋ uirṫi sin. Ḃeinn-se is Micilín in ár máistrí ar an bpeil. Ḃeaḋ sí oíċe agam-sa agus an tarna hoíċe ag Micilín. Ní ḃeaḋ cead ag éinne againn an loṁnán a ḃaint amaċ aisti ċun ḃeiṫ á ṡéideaḋ.

Istoiċe Dé Saṫairn tógamar an dá maide ráṁa ó binn tí Ṫaidg Nellí agus ċuireamar i bḟolaċ i ndíg sceaċ iad. Ḃí an bád ar snáṁ i gCuas na Báistí agus ḃí 'ḟios againn go mbeaḋ sí ann ar maidin.

D'imiġ an ḃeirt againn go dtí an ċéad Aifreann go luaṫ. Nuair a ḃí gaċ éinne imiṫe leo ċun an dara hAifrinn do ġluaiseamar-na ċoṁ fada le Páirc a' Leasa. D'éalaíomar isteaċ sa lios agus scaoileamar na daoine go léir ṫarainn. Rugamar na maidí linn ansan, agus ċuamar sa ḃád. Sean-ṗota trom is ea í, agus í ainnis le ráṁaíoċt.

Ḃí an ġaoṫ ón dtalaṁ agus ḃogamar linn soir le hais na gcloċ sa bḟoṫain. Ḃuail corc linn agus rugamar air agus ḃíomar ag tarraing, agus ár dteanga amuiġ againn, go dtáinig an pota gliomaċ aníos go dtí taoḃ an ḃáid. Ní raiḃ faic ann. Ní haon ṁisneaċ a ċuir san orainn, dar ndóiġ.

Ṫángamar go dtí pota eile. Portán dearg a ḃí ansan agus a ḋá ċrúb ar leaṫaḋ aige d'iarraiḋ breiṫ orainn. Scaoileamar uainn an pota.

Níor ḟan aon ṁisneaċ mór ansan againn agus dúirt Micilín ná faiġimis gliomaċ an lá san. Dúras-sa leis paidir a rá agus ḃí leaṫ " Ár nAṫair atá ar Neaṁ " ráite aige nuair a ċuiṁniġ sé gur ag goid ġliomaċ a ḃíomar agus ṫáinig stad sa ṗaidreoireaċt.

Níor ṁaiṫ leis, an dtuigeann tú, a iarraiḋ ar Ḋia caḃrú leis ċuige sin.

Ṫángamar go dtí an triú pota agus, 'om basa, ḃí fámaire de ġliomaċ ann. Nuair a ċuireamar ar ṫóin an ḃáid é, ḃí gaċ aon ċnag aige lena eireaball.

Ċuardaíomar ċúig potaí eile agus ḃí trí gleamaiġ againn, aċ má's ea, ḃíomar i ḃfad soir agus sinn ag druidim amaċ go dtí Gob an Ġéaráin.

Ní ró-ṁaiṫ is cuiṁin liom cad a ṫit amaċ nuair ṫángamar go dtí an Gob. Ḃí an ḟarraige an-ṡuaite díreaċ taoḃ amuiġ ḋe agus nuair ṫáinig an scanraḋ orainn agus ċasamar ċun teaċt isteaċ, rug an ġaoṫ ón dtalaṁ, agus an taoide, ar an mbád agus beireaḋ amaċ faoi an ḃfarraige ṁóir sinn.

Do réir mar ḃíomar ag dul amaċ is ea ba ṫreise ḃí an ġaoṫ agus is ea ba ṁó a ḃí an scanraḋ ag teaċt in ár gcroí. Do ċrom Micilín ar ḃéiciġ agus ar ġlaoċ ar a ṁáṫair, agus ansan ṫáinig daṫ glas-liaṫ air, agus breoiteaċt ḟarraige.

Ṫáinig eagla orm féin, leis. Ḃuail sé isteaċ im ċroí gurḃ aṁlaiḋ a ḃí Dia i ḃfeirg linn. Leis sin ċaiṫeas na trí gleamaiġ i ḃfarraige féaċaint an gcuirfeaḋ san fearg Dé ḋínn. Aċ níor ċuir.

Amaċ a ḃíomar ag imeaċt i gcónaí agus ṫagaḋ lagú ar mo ṁisneaċ nuair a ḃraiṫinn an talaṁ ag éalú uaim.

Uaireanta d'éiríoḋ buile orm agus ḃínn go cráite, agus ḃuailinn toċta an ḃáid lem ḋorn, agus ḃuailinn Micilín agus deirinn leis breiṫ ar an maide.

Ac ṫéaḋ an rámaíoċt inár gcoinniḃ mar ḃí an ḟarraige ró-ġarḃ agus leagaḋ an maide ar ár gcúl anuas den toċta sinn.

Ansan ṫugainn tamall ag gol, agus b'in é an gol croí-ḃriste. Ċuiṁnínn ar Ṁam agus ar Ḋaid agus ar Ċáit; agus ġlaoinn ar Ṁam ċun teaċt agus a buaċaillín féin a ṡaoraḋ. Agus deirinn léi go ḃféadfaḋ sí mé a ḃualaḋ go mbeaḋ sí sásta, agus go mbeinn im ḃuaċaill maiṫ gaċ aon uair eile, go deo agus go bráċ!

Ansan ċorraíoḋ Micilín agus deireaḋ sé liom paidir a rá agus ṫéimis ar ár nglúine, duine ar gaċ taoḃ den toċta, agus deirimis "Ár nAṫair atá ar Neaṁ," agus d'iarraimis ar Ḋia agus ar Ṁuire agus ar Ṗádraig, agus ar na Naoiṁ go léir, teaċt i gcabair dúinn.

Ḃí 'ḟios againn ná raiḃ Dia ró-ṁór linn toisc a raiḃ de ṡladaíoċt déanta againn d'iarraiḋ na peile a ċeannaċ. Ġeallamar go prinsiopálta ná goidfimis uiḃe goir ná gliomaċ an ḟaid a ṁairfimis beo.

Ṫuigeamar go mbogfaḋ san an scéal dúinn—sinn ansúd ar ár nglúiniḃ agus greim ar ṫoċta báid againn agus an bád á caiṫeaṁ síos suas, soir siar, ag an mí-áḋ farraige ná fanfaḋ socair.

Ní ró-ċruinn atá na rudaí sin im aigne in ao' ċor anois. Is geall im ċuiṁne iad leis an dtromluí a ḃí orm bliain ó ṡin nuair ċeapas go raiḃ tarḃ mór Ṁicí Ṫomáis im ḋiaiḋ an cnoc anuas.

Ṫáinig codlaḋ nó mairḃití éigin orm faoi ḋeireaḋ agus sé an ċéad rud eile is cuiṁin

liom i dtaoḃ an ḃáid ná Taḋg Óg a ḃeiṫ am ċrotaḋ, agus nuair a ḋúisios ṫugas fé ndeara go raiḃ cúig cinn de naoḃóga timpeall orainn agus greim ag naoḃóig acu ar an mbád.

Ḃí Mam sa naoḃóig sin. Do ġeal mo ċroí nuair ċuir Taḋg isteaċ sa naoḃóig mé agus ċonaiceas í. Ní ḟéadfainn focal a rá léi aċ cromaḋ ar ġol. Ní raiḃ aon ḟocal as Mam, aċ ṫóg sí ina huċt mé agus d'ḟáisc sí isteaċ léi mé agus ċuir sí a brat im ṫimpeall. Ḃraiṫeas uirṫi go raiḃ toċt uirṫi, aċ ní toċt é a ċuir aon eagla orm roimpi, agus ṫuit mo ċodlaḋ orm, agus níor ḋúisíos go raḃas istiġ sa ḃaile.

Do hullṁaíoḋ dabaċ mór d'uisce te agus cuireaḋ síos ann mé agus tugaḋ deoċa teo ḋom agus casaḋ i bplainníntí mé agus baineaḋ allas asam, agus ní ligfí ḋom dul as an leaba go ceann dá lá. Ḃíṫeas am ḃot-ḃiaṫaḋ agus ag peataireaċt orm an ḟaid sin.

Aċ nuair d'éiríos agus gur ḃraiṫeadar nár ḃaol dom—sin é an uair a fuair Jimín an rud a ḃí ag teaċt ċuige. Níor ḃuail sí in ao' ċor an uair sin mé, aċ b'ḟearr liom go mór an tslat ná an tslí ḃíonn sí ag féaċaint orm. Níor ġáir sí ċugam le seaċtain, ná ní dúirt sí " maiṫ an buaċaill " liom.

Is dóċa gur droċ-ṡaġas mé agus gur alfraits mé—sin é an ainm a ṫug sí orm an lá d'éiríos. Aċ má's alfraits mé dar ndóiġ ní mise fé ndeara é.

Bím ar mo ḋíċeall d'iarraiḋ a ḃeiṫ go maiṫ, aċ teipeann orm. Táim gan aon loċt le

seaċtain, agus féaċ! ní ḋéanfaḋ Mam gáire ná muinteartas liom. Cad a ḋéanfad in ao' ċor má ḟanann sí mar seo. Beiḋ mo ċroí briste. Tá sí ró-ḋian ar fad ar ḃuaċaill boċt.

Tá's agam-sa cad a ḋéanfad léi. Imeod uaiṫi. Éalóiḋ mé amaċ an doras agus suas an cnoc—suas, suas, suas imeasc na ḃfaillte, agus raġad isteaċ i bpluais ann, agus bead go brónaċ agus go huaigneaċ, agus tiocfaiḋ Mam am lorg agus beiḋ sí ag glaoċ orm, aċ ní ṫabarfad aon ḟreagra uirṫi agus imeoiḋ sí go brónaċ ag gol agus í ag lorg Jimín ḃig ṁaiṫ.

Agus beiḋ mé gaċ aon oíċe ag féaċaint síos ar an solas inár ḃfuinneoig-na agus beiḋ 'ḟios agam go mbeiḋ Mam ag gol in aice na tine nó ina seasaṁ sa doras féaċaint an mbeinn-se ag teaċt.

Aċ fanfad-sa sa ṗluais ar an gcnoc agus mo ċroí lán de ḃrón, agus beiḋ an bás ag teaċt ċugam gaċ aon lá agus ansan tógfad amaċ an smut cailce seo im póca agus scríoḃfad ar ṫaoḃ na leice ḃeiḋ im aice:—

"Siad so cnáṁa Jimín a fuair bás
san áit seo agus a ċroí briste
toisc ná labarfaḋ Mam leis."

Agus tar éis bliana ġeoḃaiḋ siad mo ċnáṁa agus tabarfaiḋ siad abaile iad go dtí Mam, agus beiḋ Mam ag gol agus ag bualaḋ a bas agus déarfaiḋ sí: "Ó ṁuise! cad ina ṫaoḃ nár laḃras lem Jimín beag féin agus gan a ċroí a ḃriseaḋ? Ocón! Ocón!"

Caibidil VIII

Mar do ċuir Jimín spiaire i dteannta.

Cogar i leit, ná hinnis d'éinne dá rugaḋ é. Táim-se im ṡaiġdiúir! Níl aon ḃréag ann. In arm na hÉireann atáim agus mé ag foġlaim na saiġdiúireaċta go tiuḃ. Ḃím ag iompó deiseal, agus ag iompó clé, agus ag iompó ar ais, agus ag bualaḋ mo ṡál lena ċéile.

Taḋg Óg a ṁúin na focail órdaiṫe dom. Sé Taḋg an captaen atá anso ar na buaċaillí móra, tá's agat. Sin é a ḋein saiġdiúir díomsa, agus a ṫaispeáin dom conas geáitsí an tsaiġdiúra a ḋéanaṁ. Aċ ní ḃfaiġim aon ḃlas orṫu gan na bróga ḃeiṫ orm, mar ná déanann boinn mo ċos noċtaiṫe aon ġlór, tá's agat.

Ḃain Mam na bróga díom oíċe nuair rug sí orm i dtiġ an ḃainne agus iad orm agus mé ag máirseáil timpeall agus ag iompó agus ag casaḋ agus ag cnagaḋ mo ṡál.

Ḃíos ag bualaḋ mo ċos fúm go breá láidir. 'Ar ḋeis!'' arsa mise liom féin fé mar ċualas Taḋg Óg a rá leis na buaċaillí.

"Deas agus clé, a ḃioránaiġ," arsa Mam, ag teaċt an doras isteaċ ċugam agus am ḃualaḋ le dá ċlouta, deas agus clé. Ansan

Rug sí orm agus ḃí sí am ċroṫaḋ gur ṫit na bróga ḋíom. Ní raḃadar fáisciṫe in ao' ċor, tá's agat; agus ní raiḃ aon stoca orm.

Dúirt sí go raḃas ag ardú smúite a ḃí ag dul isteaċ ar an mbainne sna beistí.

Is olc an sás mo ṁáṫair ċun misneaċ a ċur ar éinne a ḃeiṫ ina ṡaiġdiúir ar son na hÉireann, is olc san. Má ḃíos ag tógáil smúite isteaċ sa ḃainne cad é an táḃaċt san i gcomórtas leis an saiġdiúireaċt a ḃí á ḋéanaṁ agam?

Agus tá na sean-ṁná go léir mar í, mar nuair a ḃíd siad bailiṫe timpeall na tine sna tiṫe, ní ṫéann aon lagaḋ orṫu aċ ag cáineaḋ na ndaoine atá ag cur isteaċ ar an ngoḃermint "atá ċoṁ láidir, a ċroí," agus "b'ḟéidir gurab aṁlaiḋ a stopfaí an pinsean uaṫu féin," agus "ná fuil aon tseans go deo go mbogfaḋ an Sasanaċ a ġreim in Éirinn."

Sin é saġas cainte ḃíonn acu san. Aċ b'ḟearr scaoileaḋ leo—níl fios a ṁalairt ag na rudaí boċta. Táid siad dall, mo ġraiḋn iad!

Nuair ná raiḃ aon duine dem ċóṁ-aois im ṫeannta d'iarras ar Ṫaḋg Óg cead a ṫaḃairt Ṁicilín Coin, leis, ḃeiṫ ina ṡaiġdiúir. Ṫug sé an cead, agus is é gnó ṫug sé don ḃeirt againn ḃeiṫ ag faire agus ag éisteaċt, agus ag bre'ṫ eolais ċuige féin i dtaoḃ éinne ḃeaḋ ar tí na mbuaċaillí san áit.

Ġearánas na sean-ṁná ar fad leis aċ is aṁlaiḋ a ġáir sé fén méid sin. Spiairí agus daoine ḃeaḋ ag breiṫ scéalta ċun na naṁad-eolas orṫu san a ḃí uaiḋ, adúirt sé.

As san amaċ ni raiḃ stad le Micilín ná liom féin aċ ag cuardaċ do spiairí. Ḃímis laistiġ de sna clataċa istoíċe ag éisteaċt le gaċ éinne ġabaḋ an bóṫar. Tar éis ár ndíċill, áfaċ, ní ḟuaireamar aon spiaire sa ṗaróiste, agus b'orainn a ḃí an mí-ṡásaṁ.

Nuair a ṫeip muintir an ṗaróiste orainn ċeapamar go mb'ḟéidir go mbuailfeaḋ seans éigin linn dá ḃfairimis stróinséirí a ḃíoḋ ag teaċt is ag imeaċt. Bacaiġ is mó a ṫagaḋ, agus tincéirí. Is mó uair a ċloig a ṫugaimis á ḃfaire agus ár gcroí go cráite toisc gur ḋaoine macánta iad go léir.

Ṫáinig fear ón nDaingean lá agus droċ-ċosa fé agus asal aige, aċ níorḃ iad Éire ná Sasana a ḃí ag cur tinnis air sin.

Ṫáinig fear eile ar leaṫ-ċois go raiḃ dá ṁaide croise aige. Ní ċreidfeaḋ Micilín nár spiaire é i gcló bacaiġ, agus d'ḟaireamar é féaċaint an gcuirfeaḋ sé an dara cos fé, aċ níor ċuir.

Ansan ṫug tincéir caol rua turas ar an mbaile, agus a ḃean agus scata mór de ṫincéirí beaga fairis. Ċuardaíodar gaċ aon tiġ ar feaḋ an lae agus tráṫnóna d'imíodar soir go dtí an crosaire—iad féin agus asal agus cairt a ḃí acu—agus ċuireadar fúṫu ann i gcoṁair na hoíċe.

Ḃí droċ-ḟuadar fúṫu, dar linn, agus iad d'ḟanaċt ansan. Ḃeartaiġ an ḃeirt againn éalú amaċ tar éis ár muintir a ḋul a ċodlaḋ ċun an tincéir agus a ḃean d'ḟaire.

amaċ tríd an ḃfuinneoig a ċuas féin le smut de ṫéadán a ḃí ceangailte agam de ċois na leapan. D'ḟéadfainn dul amaċ an doras gan aon téad, tá's agat, aċ ní ḃeaḋ aon ġaisce ansan.

Ḃuail Micilín liom sa ḃuaile agus ċuaiġ an ḃeirt againn soir trí na páirceanna go dtí an cros-ḃóṫar. Ḃí na tincéirí fós ann agus tine ar lasaḋ acu, agus rud éigin acu dá róstaḋ. Fuaireas amaċ ó ṡin gurḃ é bárdal Ḃeit Móire a ḃí acu. Nuair a ḃí sé róstaiṫe d'iṫeadar láiṫreaċ é agus ṫugadar na cnáṁa do na leanḃaí beaga le cogaint.

Ċuadar an dream go léir a ċodlaḋ ansan aċ an t-atair. Ḃeir sé sin an t-asal leis agus ċuir sé isteaċ i móinéar Ṗeats Teaimí é, agus in ionad dul a ċodlaḋ fé mar dein an ċuid eile, is aṁlaiḋ a ṫug sé aġaiḋ siar ar na tiṫe arís.

Ḃain san preab asainn agus an ḃeirt againn i ndíg ag faire air.

"Nanaman scian, a Ṁicilín," arsa mise, "spiaire!"

Ċloisfeá croí Ṁicilín ag bualaḋ agus a anál á ḃaint de. Siúd linn ina ḋiaiḋ ag éalú.

Nuair a táinig an tincéir in aice tí Ṁáire Aindí ċuaiġ sé ar éalú cois an ċlaí agus é ag stad agus cluas air gaċ 'ra neomat. Ḃí aḋarc beag den ġealaiġ ann an oíċe sin.

"Ag spiaireaċt ar Ṫaḋg Óg atá sé," arsa mise i gcogar le Micilín, nuair ċonaiceas an rascail ag dul isteaċ i measc na dtiṫe. Ḃí mo ċroí féin im ḃéal agus mé te, agus mo láṁa ar crit, agus ná feadar cad a ḋéanfainn.

Ba measa Micilín ná mé féin, agus ḃí agaiḋ ḃán air. Ċonaiceas an tincéir arís agus é ar a ċromaḋ ag éalú ó ṫiġ go tiġ sa ḃaile agus rud éigin ar a ḋrom aige.

Dúras le Micilín ansan riṫ leis go ciúin agus cuid de ċomrádaiṫe Ṫaiḋg Óig a ṁúscailt agus a ḃreiṫ leis ċun go mbeiridís ar an spiaire.

Siúd le Micilín agus d'imíos féin ag laṁncán laistiar den dtiġ go dtángas go dtí an seomra mar a mbíonn Taḋg ina ċodlaḋ.

Ḃí tairne im ṗóca agus ċromas ar an ngloine a scríobaḋ leis agus ní fada go dtáinig Taḋg ċugam. Ḃagraíos air a ḃéal d'éisteaċt. D'oscail sé an ḟuinneog go ciúin agus dúras leis go hairṫinneaċ cur air agus teaċt amaċ ċugam.

“Tar im ḋiaiḋ,” arsa mise, “tá spiaire agam.”

Agus siúd liom ag laṁncán arís go dtí cúinne an tí. Nuair a ṫángas ansan do stadas mar fuaireas raḋarc ar mo ḃioránaċ arís ag éalú imeasc na dtiṫe agus a hata anuas ar a ṡúilib aige ag féaċaint gaċ 'ra coiscéim ar an dtiġ cónaiṫe; agus ḃí rud éigin mór ar a ḋrom.

Ċuaiġ sé go ciúin go doras tí an ḃainne agus do ḃain an lúb den doras agus d'éalaiġ isteaċ agus do ḋruid an doras amaċ ina ḋiaiḋ. Preabas féin anonn agus ċuireas an lúb arís ar an ndoras ón dtaoḃ amuiġ.

“Sea, a ḃuaċaill, ceap do ṡuaiṁneas ansan anois duit féin,” arsa mise.

Lena linn sin ṫáinig Taḋg Óg, agus conaiceas ċugam anuas Micilín agus ceaṫrar de na buaċaillí. Ní raiḃ a ċuid éadaiġ i gceart ar éinne acu.

Ċromas láiṫreaċ ar a ċur in úil dóiḃ go raiḃ spiaire fé ġlas agam i dtiġ an ḃainne; go raḃamar ar feaḋ na hoíċe ar a ṫóir; agus go gcaiṫfí é lámaċ nó é ċroċaḋ!

Ní raiḃ gíog as an mbioránaċ a ḃí fé ġlas. Is dóċa go raiḃ sé ag breiṫ ċuige, an fear boċt!

Ċromadar san am ċeistiú-sa agus giorranál orṫu tar éis an preab a ḃain an scéal astu, agus leis an iontas; agus iad go léir ag caint os íseal.

Ḃíos féin agus Micilín ag iarraiḋ an scéal a ċur i dtuiscint dóiḃ, agus giorranál orainn-ne, leis. Ḃíomar i ḃfad sar ar ḟéadamar brí an scéil a ċur ina luí orṫu.

I lár na cainte istiġ, cad a ḃraiṫfimís ċugainn i leiṫ an bóṫar aċ trucail mór ġluaisteáin agus solas mór, geal ar a ṫosaċ.

Stadamar le hiontas ag féaċaint air agus gan aon ḟocal asainn. Ḃí sé ag gluaiseaċt go dtáinig sé go bun an ḃaile. Ansan do stad sé agus léim gasra mór fear amaċ—saiġdiúirí agus póilíní!

Ċonaiceamar iad go léir ag teaċt aníos fé ḋéin ti Ṫaiḋg Óig.

"Droċ-ḟuadar!" arsa Taḋg Óg. "Seo liḃ; ní fearr ḃeiṫ anso."

D'éalaíomar linn suas gan iad dár ḃfeiscint, agus nuair stadadar san ag an dtiġ, stadamar-ne ag féaċaint síos orṫu.

Ċuardaíodar an tiġ ar lorg Ṫaiḋg, aċ ní raiḃ aon Taḋg ann dóiḃ. Nuair ná raiḃ sé le fáil istiġ acu seo leo ag cuardaċ na dtiṫe go léir amuiġ.

Nuair a ċuadar i dtiġ ḃainne Ṁáire Aindí agus ḃuail an tincéir leo, ḃí gleo mór agus glaoití ar siúl acu, agus caint ṁór láidir ag an dtincéir. Ní ċreidfidís nárḃ é Taḋg Óg a ḃí acu. D'ardaíodar leo é agus na ceangail air.

Nuair a tángamar-ne anuas ċun na dtiṫe arís ḃí an baile go léir ina suí agus gaċ tiġ acu ar lorg a ḋuine féin. Ḃí Máire Aindí ag dul i ḃfanntaisí, agus ḃí Nell ag gol agus Taḋg Óg á cur ar a suaiṁneas. Níl aon réasún le mnáiḃ!

Nuair a ċuaiġ Máire Aindí go tiġ an ḃainne ar maidin fuair sí mála an tincéara ann agus trí cinn déag dá cearca féin istiġ ann, marḃ.

Nuair d'innis sí ḋom-sa é ṫuigeas an scéal. Ḃí déistin orm. Ní raiḃ fé ġlas agam tar éis an tsaoil aċ gadaí cearc.

CAIBIDIL IX

Jimín agus an ṁeiṫeall ag baint na móna.

Tá cloig ar mo láṁa, agus mé buí ón ngréin, agus an craiceann dóite ag imeaċt dem ṡróin mar ḃeaḋ craiceann práta ḃeaḋ ró-ḃeiriṫe. Agus tá mo ċnáṁa ċoṁ tinn sin naċ maiṫ liom cor a ċur díom.

Ar meiṫill na móna d'imiġ sé seo ar fad orm. Dar muige! má tá gaċ éinne ḃí ar an meiṫill ċoṁ tuirseaċ agus táim-se—ní foláir nó táid siad mí-ḃuíoċ don té ċeap móin ar dtúis.

Againn-ne ḃí an meiṫeall, agus coimeádaḋ mise sa ḃaile ón scoil ċun an t-asal a ṫiomáint go dtí an portaċ leis an mbia.

Ar feaḋ trí lá roiṁ lá na móna ḃíomar ag ullmú. Ḃí Mam ag déanaṁ císti aráin; agus ċoinniḃ sí ceiṫre puint ime ar leiṫliġ; agus ċuir sí mise go tiġ Ḃeit Móire agus Ṁáire Aindí ċun an crúsca mór cré d'ḟáil ó Ḃeit, agus crúsca mór stáin ó Ṁáire.

Ḃí glór breá ag an gceann stáin nuair a bíos á ḃualaḋ le smut de ṁaide; agus leis an nglór ní ċualas Mam á rá liom stad, go dtáinig sí ar mo ċúl agus go dtug clouta sa leaċ-ċeann dom.

Mise, leis, a cuireaḋ ar fuaid an ḃaile ar lorg sleánta. Ṫugas Micilín Eoin liom agus níor ḟágamar aon tiġ i ngiorraċt míle ḋinn nár loirgíomar sleán ann do Ṁam.

B'in tar éis scéal an ċeaintín, tá's agat, agus bíos beartaiṫe mo ḋíċeall a ḋéanaṁ ag soláṫar sleán ċun í ṡásaṁ. Fuaireamar naoi gcinn acu ḋi!

B'é ár nDíċeall iad d'iompar aḃaile. Ḃí ár dteanga amuiġ againn agus bíoḋ sleán ag titim uainn anois is arís.

Aċ níorḃ aon tábaċt é sin seaċas Mam nuair a ċonaic sí an t-ualaċ sleán an ḃuaile aníos ċuici. Ṁeasas go dtarraingeoḋ sí an baile orm. Ṫug sí "amadáinín" is fiċe orm. B'in é mo ḃuíoċas tar éis mo ḋíċill. Ní dúirt sí liom-sa ná raiḃ uaiṫi aċ ḋá ṡleán.

I dtaoḃ na sleán san, tá aċrann mór ar siúl. Níor ċuiṁin liom-sa cad é an tiġ go ḃfuaireas aon ċeann acu ann, agus nuair cuireaḋ aḃaile iad ní raiḃ a ċeann féin ag éinne. Ní raiḃ aon leiġeas agam-sa air sin, aċ éinne ḋéanaḋ gearán nárḃ é a ṡleán féin a cuirtí aḃaile ċuige—mise a ḋíolaḋ as.

Ar maidin sé an ċéad rud a ċuala ná mo ṁáṫair ag glaoċ go hárd is go géar orainn. Dúirt sí go raiḃ an ṁaidean caite.

Ċeapas, 'om ḃaic, ón gcaint a ḃí aici, go raiḃ sé tar éis a deiċ nó mar sin. Preabas síos 'on ċistin aċ ní raiḃ sé aċ leaṫ-uair tar éis a cúig! Ṫiomáin sí Daid d'iarraiḋ an ċapaill agus mé féin d'iarraiḋ na mbó.

Bhí an citeal beirithe nuair a thángas, agus bhí cuid de mhuintir an bhaile ag teacht. Tháinig Tadhg Óg, leis. Bhí pící acu ar fad. Cheangail m'athair na pící go léir, agus trí sleánta, trasna ar sháilíní na cairte, agus chuir sé beart d'fhéar glas as an móinéar isteach inti.

D'itheadar go léir bricfeast—ní raibh slí timpeall an bhoird in ao' chor dóibh. Gabhadh an capall ansan agus as go bráth leo agus iad caite i dtoll a chéile sa chairt, agus na pící agus na sleánta ag gliogarnaigh.

Nuair a bhíodar imithe do chuir Mam faobhar uirthi féin. B'éigean dom cliabh d'fháil di agus féar. Chuir sí crúsca mór cré Bheit Mhóire síos sa chliabh agus féar fé agus timpeall air. Chuir sí an citeal isteach i mbosca, agus stán an ghleoidh Mháire Aindí agus é lán de leamhnacht, agus an t-im, agus sceana, agus cúpla spúnóg, agus ocht gcinn de sháspain, agus punt de thé, agus ladar siúcra; agus thug sí dom ocht n-únsaí tobac do na fearaibh a bhí sa mheithill. Chuir sí an t-arán go léir i mála agus do bhuail isteach sa trucaill é.

"Sea 'nois," ar sise, "ná bíodh sé den mí-fhortún ort aon rud a chailliúint ar an mbóthar; agus ná caith an lá ar an mbóthar nó maróidh na fir tú. Sea, suigh isteach anois."

Shuíos, de léim. "Na amach!" arsa mé leis an asal. Thug sé léim, agus, dar fia! siúd lem chuid sáspan amach ar an mbóthar.

Chuaigh an t-asal i bhfad sar ar fhéadas é stop. Sin cleas aige. Bheadh sé ag imeacht leis agus

tusa ag tarraing air, agus lúb ina ṁuineál aige, agus a ṗus ċoṁ fada siar lena eireaball aige leis an straiḋn, agus ní stopfaḋ Éire é go mbuailfeaḋ sé i gcoinne claí nó rud éigin. Níorḃ aon ṁaiṫ "Ḃaoi" a rá leis.

Ṫáinig Mam suas liom leis na sáspain agus dúirt sí liom go raiḃ 'ḟios aici go maiṫ go gcaillfinn na sáspain. Sin é deir sí le gaċ rud—go raiḃ 'ḟios aici féin go maiṫ é. Tá Mam an-smeartálta.

B'áil le Dia gur ḃaineas amaċ an portaċ gan aon óspairt eile. Nuair a ṫángas ann ḃíodar ag gaḃáil díom i dtaoḃ a ḃeiṫ fada ag teaċt.

Ní raḃas fada ag teaċt, aċ is aṁlaiḋ a ḃí an iomarca den dúil acu féin sa rud duḃ a ḃí sa ṗróca ṁór cré. Ní túisce ḃíos tagaiṫe ná ṫógadar as an gcliaḃ é agus fuair gaċ duine acu taoscán sáspain de, aċ Taḋg Óg. Ní ólfaḋ Taḋg Óg in ao' ċor é.

Ḃí Taḋg ar an sleán an lá go léir agus ceaṫrar ag piceáil ina ḋiaiḋ, ag caiṫeaṁ na ḃfóḋ ó ḋuine go duine.

Mise ba ċócaire. Ḃailíos cipíní giúise agus caḋráin tiorma, agus d'adaíos tine i lár an ṗortaiġ.

Líonas an citeal as poll uisce ḃí in aice liom, aċ is láidir nár ṁaraíodar mé mar ġeall air. B'éigean dom é ċaiṫeaṁ as arís agus dul go dtí srután i ḃfad suas ċun uisce d'ḟáil.

Dúradar liom an ceaintín bainne a ċur síos i bpoll móna ċun ná géaraíoḋ an leaṁnaċt leis an dteas.

Rugas ar arc luaċra a ḃí fé ḋá ċaḋrán ṁóna, agus ar ċeann de sna loscainn a ḃí, leis, ann. Ḃí an loscann im póca agam agus nuair a ḃí Taḋg Mór ag ól sáspain den rud duḃ ċuireas an loscann isteaċ ann gan 'ḟios dó.

Á ṁeas a ḃíos go sloigfeaḋ sé an loscann, mar ba ṁaiṫ liom Taḋg d'ḟeiscint nuair a ḃeaḋ an t-ainṁí ag léimniġ istiġ ann.

Aċ nuair a ċuir sé an sáspan ar a ċeann ṫáinig an loscann aníos ċuige agus ċuir Taḋg béic as agus ċaiṫ sé uaiḋ an sáspan.

Ċaiṫ sé aṁras láiṫreaċ ar Ḋonnaicín Eoin—gurḃ é ċuir an rud ċuige—agus ḃí sé ag éirí crosta. Ḃí aiġneas mór ar feaḋ tamaill ann mar ḃí néall buile ar Ṫaḋg Mór agus ní éisteoḋ sé le haon réasún go ceann i ḃfaḋ.

Ḃíos féin ag breiṫ ċugam, 'om baic! agus d'imiġ an loscann de léim den bport síos i bpoll eile.

I gcionn tamaill ċromadar go léir ar obair arís agus gan focal astu; aċ anois is arís ḃriseaḋ a ġáire amaċ ar ḋuine éigin agus ḃídís ag sciṫiríl ċucu féin.

Níor ṁór dom féin dul ag piceáil. Ḃí sé deas go leor ar feaḋ tamaill, aċ ansan ċuaiġ na fóid i dtroime, ṁeasas, agus ṫáinig teas ar mo ḃaisíní agus d'imiġ an spórt as an scéal dom. Ní ḟéadfainn stad, mar ḃí na fóid ag teaċt ró-ṫiuḃ orm agus ċeanglaíoḋ cuid acu ar an bpíce nuair a ḃínn á gcaiṫeaṁ uaim, agus ní mór ná go leagaidís mé.

Ḃíos cráite scólta acu agus mo ḋá ḃearnain ar lasaḋ, agus gan faoiseaṁ le fáil aċ na fóid ṁí-áiḋ dá gcaiṫeaṁ ar fuaid na gcos agam. B'é toil Dé gur ċuiṁniġ Taḋg Óg ar an gciteal.

"'Jimín,'' ar seisean, ''féaċ an ḃfuil an t-uisce beiriṫe.'' Ba ṁór an ḟuascailt í.

D'imíos agus is é an ċéad rud a ḋeineas mo ḋá láiṁ a ċur síos fé uisce i bpoll móna. Ba ḃreá an t-ionnuaraḋ é. Ní ḟuaireas a leiṫéid de ṡásaṁ as aon rud riaṁ.

Sa ċiteal a deineaḋ an té. Caiṫeaḋ té agus bainne agus siúcra isteaċ ann i dteannta 'ċéile. Níor ḃlaiseas riaṁ aon té ċoṁ deas leis.

Gearraḋ an t-arán go reaṁar, agus cuireaḋ an t-im go reaṁar anuas air, agus sinn suite ar ḃlocanna giúise agus ar ḟóda móna ag iṫe, agus na fir ar fad ag caint i dtaoḃ laeṫeanta móna agus gaisce le sleán.

Ḃíodar ag cur barr-ḟód agus bun-ḟód agus méiṫ-ṁóna agus spairte trí n-a ċéile; aċ ní hag éisteaċt leo a ḃíos-sa aċ ag iarraiḋ gal a ċaiṫeaṁ as píopa Ṫaiḋg Óig gan 'ḟios dom aṫair.

Ḋeineamar té arís tráṫnóna timpeall a cúig a ċlog agus dúradar liom-sa go raiḃ mo lá curṫa síos agam, agus ḃeiṫ ag cur díom. Ḃíodar am ṁolaḋ—gurḃ an-ḃuaċaill mé.

Ḃailíos le ċéile mo ċuid giúirléidí ar fad tar éis an té agus rugas ar an asal agus ḃíos ag cur díom aḃaile agus mé ag aṁrán. Ṫugas lán an ċléiḃ de ġiúis ṫirim go dtí Mam,

agus ṫugas arc luaċra liom istiġ i bpaipéar go dtí Cáit.

Dúirt Mam "Maiṫ an buaċaill"; aċ nuair a ṫairgeas an t-arc luaċra beag do Ċáit do scréaċ sí. Bíd na cailíní an-ait. Dúirt sí an "sníomaí snámaí" ruda san a ċaiṫeaṁ as a raḋarc. Fan go mbeiread-sa aon rud arís ċuici.

CAIBIDIL X

Rás na naoḃóg i gCuan an Duilisc.

UAIR a ḃead-sa mór bead im ḟear naoḃóige agus bead ag rás agus ní ḃeiḋ aon naoḃóg in aon ċuan i gCiarraiġe a ṫiocfaiḋ i ngiorraċt scread asail dúinn; agus beiḋ gaċ éinne ag liúiriġ agus ag rá "Op Jimín!" Aċ ní ḃeiḋ focal asam-sa aċ mé á ligean orm ná raiḃ aon ġaisce déanta agam, cé go mbead ag éisteaċt leo á rá lena céile—"Sin é Jimín Ṁáire Ṫaiḋg—sin é an fear do ḃuaiġ an rás!"—agus iad am ṫaispeáint dá céile. Sin mar beiḋ nuair ḃead-sa mór.

An dtuigeann tú, sin é do ċuaiġ im ċeann an lá go raiḃ an rás mór naoḃóg i gCuan an Duilisc coicíos ó ṡin. An-lá ab ea é, a duine. Ċaiteas scilling is tistiún ar ṁilseáin agus ar úlla. Ḃí Micilín Eoin in éineaċt liom agus ċaiṫ sé scilling.

Ní fada le dul scilling is tistiún nuair do ċaiṫfeá dá pingin a ṫaḃairt ar úll go mbeaḋ focal ina lár; agus ní ċoimeádfaḋ scilling leaṫ-uair a ċloig ag cogaint ṫú nuair a ṫaḃarfá ar ṁilseáin í. Is millte an earraḋ iad le daoine.

Ḃí 'ḟios agam ar maidin a ġiorraċt a raġaḋ an t-airgeaḋ, aċ ní ligfeaḋ scanraḋ ḋom aon ṗingin d'iarraiḋ ar Ṁam, mar ḃeaḋ 'ḟios aici cá mbeinn ag dul, agus ansan ḃeaḋ laincis liom. Ní maiṫ le Mam ráiseanna naoḃóg. Nuair ná raiḃ sí ag féaċaint orainn ṫug Daiḋ scilling dom gan 'ḟios di.

Doṁnaċ ab ea é, agus siúd liom féin agus le Micilín ṫar Mám ar bog-ṡodar. D'ḟágamar na bróga fé ċoca féir i bpáirc le Micilín, mar ba ṁór linn mar ualaċ iad.

I mbarr an Ṁáma ḃuail asal linn agus ċuamar araon in airde air. Ní haon deaḃaḋ a ḋeineamar dá ḃrí sin, mar ní ḃainfeaḋ cogaḋ na bpléar aon tsiúl as. B'éigean dúinn é ḟágaint in ár ndiaiḋ.

Ḃí an saol go léir ag féaċaint ar an rás—fir agus mná agus daoine beaga. Ní ċuala riaṁ a oiread geonaċ, ná a oiread cainte, ná a oiread argóna.

Ḃí luċt úll a ḋíol ann, agus luċt díolta milseán, agus crúibíní muc. Ḃí bean an duilisc ann, leis, agus luċt aṁrán, agus fear go raiḃ trí ċártai aige agus é ag breiṫ scillingi ó ḋaoine ċoṁ tiuḃ le tiul. Ṫaḃarfaḋ sé coróin don té aimseoḋ an t-aon muileat.

Uair ná raiḃ sé ag féaċaint ar na cártai rug Donnċa Neans ar an aon muileat agus lúb sé cúine den ċárta anios. Ansan ċuir Donnċa leaṫċoróin leis an ḃfear go n-aimseoḋ sé féin an t-aon muileat. Ṡuaiṫ an fear na cártai arís agus nuair d'iompaiġ Donnċa an cárta

go raiḃ an cúinne cam air cad do ḃeaḋ aige aċ an deiċ triuṫ.

Ṫáinig néall ar Donnċa Neans. “Deinis iad do ḋaṫú, a lúbaire!” ar seisean, agus ḃuail sé flip ar ḟear na gcártaí. Ṫóg seisean a ṁaide croise agus ḃuail sé Donnċa sa ḃaiṫeas.

Ní ḟaca-sa ḋe aċ an méid sin mar ċuaiġ a lán eile sa ġráscar. Ḃíodar go léir in aon tranglam aṁáin agus b'éigean dom-sa cur díom.

Seo liom síos mar a raiḃ na naoḃóga. Sin é an áit a raiḃ an suaṫaḋ agus an siosma, agus gaċ éinne ag molaḋ a ċriú féin agus ag cáineaḋ gaċ aon ċriú eile.

D'imíoḋ naoḃóg ar sciuird léi féin an cuan siar.

“Ó hanaman scian!” adeireaḋ fear, “naċ deas iad!”

Labraḋ fear eile á ḟreagairt:

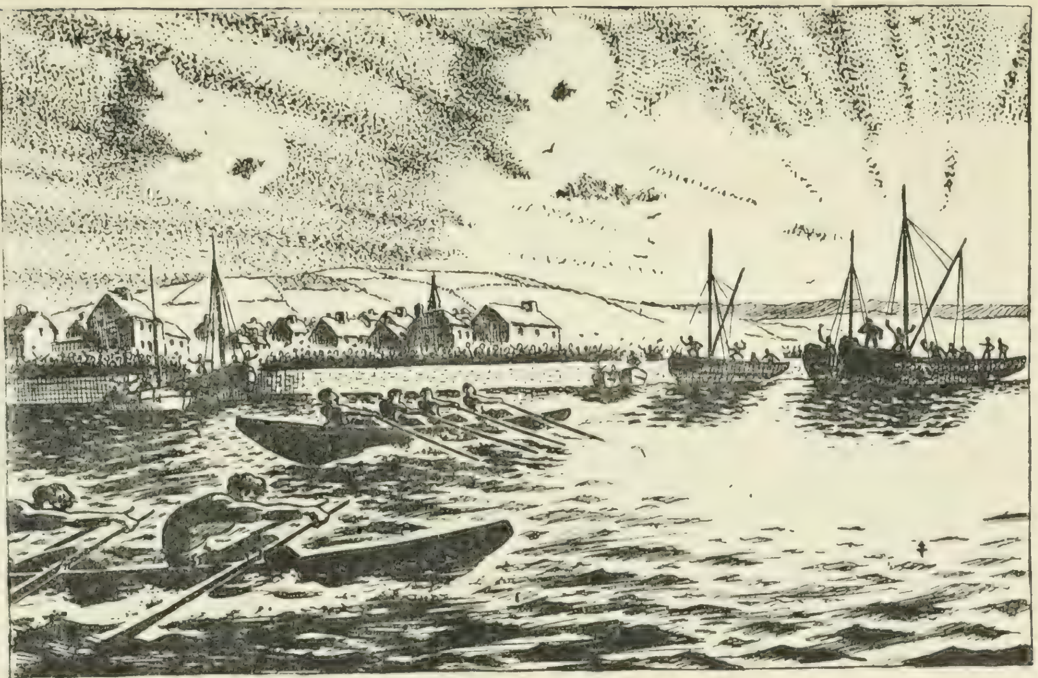
“B'ḟéidir dá mbeaḋ naoḃóg eile suas lena gcliaṫán gur beag a' teaspaċ ḟágfaḋ sí orṫu.”

“Ara, níor ċás dóiḃ—níl criú sa ċuan inniu a ḋéanfaḋ aon láṁ orṫu,” adeireaḋ an ċéad ḟear. “An iad muintir Ċuas a' Ṗortáin ariú? Ṁuise, cúis ġáire ċugainn! Cad a ḋeineadar riaṁ?”

“Ḋeineadar, an rud a ḋéanfaiḋ siad inniu arís—an suae a ḃreiṫ leo ó Ḃéal Carraige.”

“Cuirfiḋ mé cúig ṗuint leat ná déanfaid.”

“Cuirfiḋ mé, agus fiċe punt,” arsan fear eile, agus ċuir sé láṁ ina ṗóca. Ní dóiġ liom go raiḃ fiċe scilling ag an ḃfear céanna.

D'imiġ an dá naoṁóig agus cúrán bán féna dtosaċ

Ḃí luċt na naoḃóg ag baint díoḃ—níor ḟágadar caipín ná casóg ná ḃest ortu féin. Ḃí gaċ éinne ag liúiriġ ortu agus á molaḋ agus á gcoṁairliú agus á ngríosaḋ. Ċloisfeá fear agus é ag béiciġ ar naoḃóig acu. "Dar hanaman t'aṫar, a Ṁaiḋc, ná scaoil go bráċ le Cuas a' Ṗortáin é."

Ní fada gur imiġ an dá naoḃóig agus cúrán bán féna dtosaċ agus an dá ċeaṫrar ag iomraḋ ar a ndíċeall báis, siar 's aniar, siar 's aniar, gan stad, gan staonaḋ, agus na hoċt maidí ar coṁ-imeaċt.

Ḃí na daoine i dtír ag dul ar mire agus iad ag riṫ ar feaḋ na trá agus ag liúiriġ agus ag bagairt a láṁ agus a ndorn ar na naoḃóga, agus ag taḃairt ordaiṫe dóiḃ, agus ag rá "Ṁuise mo ċeol siḃ!" agus gan luċt na naoḃóg á gclos in ao' ċor, aċ iad ag tarraing gur dóiġ leat go mbrisfeaḋ a gcroí.

Ansan ḃris Maiḋc Mór dula.

"Ó, Dia linn is Muire!" arsa gaċ éinne mar ċeapadar go raiḃ an rás caillte dá ḋeascaiḃ. Aċ ċuir Maiḋc dula nua isteaċ agus ṫosnaiġ sé arís ar ḃuillí móra ráṁa.

"Ó my! is tréan an fear é," arsa gaċ éinne.

Ansan do ḃris an fear tosaiġ sa naoḃóig eile maide ráṁa.

"Ó, faire go deo!" arsa na daoine; aċ ċuireadar go léir liú molta astu nuair a ṫarraing sé ċuige maide nua. "Fear groí," adúradar.

Mar sin dóiḃ ar feaḋ dá míle go dtángadar go dtí an dara polla ċun casaḋ aḃaile. Ag

gabáil timpeall ar an bpolla ḋóiḃ ní ḟágfaḋ aon ċeann acu slí dá ċéile agus, slán mar a n-instear é, ċuaiġ an dá naoḃóig in aċrann ina ċéile. D'éiriġ an dá ċriú ċun a ċéile agus ċeapas féin go mbeaḋ duine éigin báite. Níor báṫaḋ, áṁ, mar ḃailiġ na naoḃóga eile isteaċ orṫu agus stopadar iad. Aċ ḃí deireaḋ leis an rás.

Nuair a ṫáinig Maiḋc Mór isteaċ dúirt sé gurḃ iad an ṁuintir eile a ḋein an feall. Dúirt luċt na naoḃóige eile gur d'aon ġnó a ċuaiġ muintir Ṁaiḋc ceangailte iontu féin nuair a ḃíodar 'béiteálta' acu. Ċreid gaċ dream istiġ a muintir féin agus ba ġearr go raiḃ an slua go léir ag áiteaṁ ar a ċéile.

“Op Maiḋc Mór!” arsa duine.

“Nárab ea,” arsa gligín eile, “aċ op Cuas a' Ṗortáin!”

Má ḃí argóint ann roiṁ an rás níorḃ aon ní é seaċas an giotam a ḃí ar siúl ina ḋiaiḋ.

Ḃí na mná féin corraiṫe go mór, agus ba ḋóiġ leat ar an gcaint a ḃí acu gurḃ é a gcúram riaṁ ḃeiṫ ag tarraing naoḃóige—gaċ bean acu ag loċtú buillí ráṁa na ḃfear i naoḃóig an té ḃíoḋ ag caint léi.

Ḃí na mná ċoṁ húdarásaċ ina gcuid eolais le Sean-Ḋiarmaid Ḃuí a ċaiṫ trí fiċid blian dá ṡaol i dtóin naoḃóige.

Tar éis ár bpingní deiriḋ a ṫabairt ar ṁilseáin i gcoṁair an bóṫair, d'imíos féin agus Micilín abaile.

CAIBIDIL XI

Oíċe iascaiġ.

RÁṪNÓNA Dé hAoine ḃíos ṫíos sa Ċuas ag féaċaint orṫu ag cur na líonta sna naoḃóga. Ḃí iasc sa ċuan, tá's agat—mairciréil Fómair agus iad ag ráṫaíoċt ar ḃarr an uisce le dá lá roiṁe sin, agus ṁealladar muintir an ḃaile ċun dul ina ndiaiḋ.

Tógaḋ anuas láiṫreaċ sean-líonta a ḃí le bliain ar na loċtaí agus ar na maidí snaḋmṫa, agus deisíoḋ na mogail ḃriste iontu agus do hullṁaíoḋ ċun iascaiġ iad.

Trí naoḃóga atá sa ċuas so 'gainn-ne, agus gaċ ceann acu páirteaċ idir ḃeirt nó triúr. Aṫair Ṁicilín atá páirteaċ le Taḋg Óg, agus ḃeireadar Donnċa Ṗeig leo ina ṫriú duine.

Ḃí an tráṫnóna go breá agus barra-taoide ann nuair a ḃíomar ag bordáil na líonta ṫíos ag Leac a' Ḃáid. Mise ḃí ag coinneáil na naoḃóige do ċriú Ṫaiḋg Óig 'ḟaid a ḃíodar san ag réiteaċ an lín agus ag ceangal na gcloċ i ngiorraċt gaċ aon ċúpla feaḋ dá ċéile, agus á socrú i dtóin na naoḃóige i dtreo ná beaḋ aon ḃaol go raġaḋ an líon in aċrann nuair a ḃeidís á cur i ḃfarraige.

Nuair a ḃí na líonta bordálta d'imiġ Donnċa Ṗeig abaile d'iarraiḋ treaḃsair iascaiġ agus lón bíḋ i gcoṁair na hoíċe.

Ċaiṫ Taḋg Óg an seol isteaċ i dtosaċ na naoḃóige, agus, tar éis an naoḃóg a ċeangal den ḃfáinne iarainn, d'imiġ sé féin agus Aṫair Ṁicilín abaile d'iarraiḋ culaiṫ iascaiġ agus lóin.

Ḃí an ġrian imiṫe síos agus daṫ an ċopair ar an spéir go léir ṫiar. Ḃí an ḟarraige ar nós ruda a ḃeaḋ ina ṡuan, agus a huaċtar mar a ḃeaḋ gloine le sleaṁaine. Ḃí gaċ aon rud ċoṁ ciúin sin go dtiocfaḋ saġas uaignis ort, aċ níorḃ aon uaigneas é gur ṁaiṫ leat dul uaiḋ, aċ is aṁlaiḋ d'ḟanfá id ṫost gan corraí.

Níor ċorraíos féin go ceann i ḃfad, aċ ḃíos ag iarraiḋ go ḃfeicfinn Tír na nÓg ṫiar ar fad sa ḃfarraige, aċ ní ḟacas.

Taḋg Óg adúirt liom go ḃfuil sí ann, agus gur ċaiṫ Oisín trí ċéad blian inti gan aon lá aoise a ṫeaċt air. Dúirt Niaṁ Ċinn Óir leis gan dul ṫar n-ais go hÉirinn níos mó.

Aċ ṗrioc an mí-ḟortún é go dtiocfaḋ sé ag féaċaint na sean-ṁuintire, agus ní túisce ċuir sé a ċos ar talaṁ na hÉireann ná ḋein sean-duine ḋe, agus cailleaḋ ina ḋiaiḋ san é.

Nárḃ é an t-amadán é Oisín nár ḟan mar ḃí aige. Iomarca teaspaiġ, is dóċa.

'Ḟaid a ḃíodar na hiascairí ṫuas i measc na dtiṫe, a ḋuine, ṫáinig an-ċuiṁneaṁ dom go raġainn féin ag iascaċ leo an oíċe sin. Ní

raiḃ agam le déanaṁ aċ dul isteaċ fén seol sa naoḃóig agus fanúint socair ann, agus ní ṫaḃarfaí fá ndeara mé go mbeidís ró-ḟada siar sa ḃfarraige ċun filleaḋ aḃaile liom. Ṫáinig sé go léir im ċeann mar imeoḋ pléar as guna. Ċuas isteaċ fén seol.

Ní raiḃ gíog asam agus iad ag teaċt sa naoḃóig. Ḃraiṫeas ag cur na maidí amaċ iad, agus níorḃ ḟada gur ḃraiṫeas siúl ag teaċt fén naoḃóig. Nuair ḃog sí amaċ as an gcuas ḃraiṫeas í ag titim agus ag éirí le suaṫaḋ na farraige.

Ḃí mí-ḟoidne orm teaċt amaċ ón seol agus preab a ḃaint astu; aċ ḃí eagla orm dá ndéanainn ró-luat é go ḃfillfidís agus go gcuirfidís i dtír arís mé. Ba ṡia liom gaċ neomat ná uair a ċloig ag feiteaṁ. Níor laḃair aon duine den triúr go ceann i ḃfad aċ iad ag tarraing leo go fada breá réiḋ. Ansan ċonaic aṫair Ṁicilín rud éigin sa ḃfarraige.

“Ab ’in tóiṫín laistiġ dínn?” ar seisean. Do stad an rámaíoċt. I gcionn tamaill laḃair Taḋg Óg.

“Tá scol acu ann. Soir atáid siad ag gaḃáil. Ní haon droċ-ċóṁarṫa ar iasc iad san a ḃeiṫ ann.”

Ṫaḃarfainn an saol ar ċead a ḃeiṫ agam éirí ċun na muca mara d’ḟeiscint, aċ ċeapas, ’om baic, go mb’ḟearr mo ċeann a ċoimeád go híseal tamall eile.

Ḃíodar ansan ag caint ar an ndíoḃáil a ḋéanaid na muca mara agus na cránta mara

do na líonta, agus an tslí ıḋid na madraí éisc agus na cailleaċa breaca an t-iasc as an líon.

Dúirt atair Micilín go raiḃ trí míle gabar sna líonta acu maidin agus go raiḃ greim bainte as gaċ aon ċeann riaṁ acu ag na madraí.

Ní dóċa go dtugadar féin fé ndeara in ao' ċor é, aċ ní raiḃ aon ċaint acu aċ ar ċailleaċa breaca agus ar ġabair agus ar ṁadraí agus ar ṁuca agus ar ainmiṫe eile. Naċ ait é go bfuil gaċ aon ainmí riaṁ acu sa bfarraige.

Ḃíos faid gaċ 'nfaid féin seol agus sa deireaḋ ní ḟéadfainn foiḋneaṁ a ṫuilleaḋ agus ċuireas amaċ mo ċeann. Ḃí sé naċ mór dorċa. Ḃí drom an trír liom agus b'é Donnċa Peig ba ġiorra dom.

Ḃíodar ag tarraing leo agus ag caint, agus Donnċa ag cur as ag cáineaḋ duine éigin, agus an-ṡult ag an dtriúr á ḃaint as an scéal.

Ní ḟéadfainn foiḋneaṁ a ṫuilleaḋ. D'éiríos go ciúin amaċ ón seol agus ḃíos ag láṁncán liom siar go raḃas buailte le drom Ḋonnċa. Ansan rugas go hobann isteaċ fé ḃun a easnaċa air agus dúras—"Gur-r-r-r-!"

Ḃuel! mura mbeaḋ agat aċ aon ġáire aṁáin ċaiṫfeá é déanaṁ fé Ḋonnċa Peig. Ṫit an dá ṁaide ráṁa uaiḋ agus ċuir sé béic as.

"I gcuntas Dé na bfeart!" ar seisean. agus ansan ċaiṫ sé é féin ar ḃior a ċinn siar fén dtoċta go raiḃ atair Micilín ina ṡuí uirṫi. Stad an ḃeirt eile, leis, den ráṁaiocṫ. Ḃain atair Micilín Fir na Croise de féin.

D'éiriġ Taḋg Óg i nDeireaḋ na naoḃóige, agus d'iompaiġ aniar féaċaint cad é an raic a ḃí ar siúl i dtosaċ na naoḃóige. Nuair a ċonaic sé mise ċuir sé scarta gáire as. “Sea, go ḃfaiġead bás den dtart,” ar seisean, “murab é Jimín féin atá ann.”

Ċaiṫ aṫair Ṁicilín a hata i dtóin na naoḃóige.

“Ḃuel, do ḃuaiġ san ar an saol!” ar seisean.

Ara, a ḋuine, ḃí an-spórt againn agus an naoḃóg ina stad amuiġ i lár na farraige. Ḃí Donnċa Ṗeig an-ḋúr agus, nuair a ḃíodar ag déanaṁ coṁairle lena ċéile féaċaint cad ab ḟearr a ḋéanaṁ liom, dúirt sé gur ṁór an suaiṁneas ar ḋaoine é dá ndéantaí cloċ a ċur lem ṁuineál agus mé a ċaiṫeaṁ go tóin poill, mar go raiḃ an Sean-Ḃuaċaill am ṗriocaḋ gaċ aon lá ḋen ḃliain. Dúirt aṫair Ṁicilín ná bainfeaḋ Aristeaitil aon ċeart díom.

Ḃíodar tamall maiṫ ag argóint im ṫaoḃ, agus is é an socrú a ḋeineadar sa deireaḋ ná mé a ċoimeád sa naoḃóig in éineaċt leo go maidin, cé go raiḃ Donnċa Ṗeig á rá ar feaḋ na haimsire gur ċeart mé a ċur aḃaile, mar dá n-imíoḋ aon ní orm go mbeaḋ mo ṁáṫair á dtaḃairt féin ċun cuntais.

Ġluaiseamar arís, agus i gceann leaṫ-uair a ċloig nó mar sin, ṫángamar go dtí áit an iascaiġ. D'éiriġ an ḃeirt ṫiar as an ráṁaíoċt agus ċromadar ar an líon a ċaiṫeaṁ amaċ—duine acu ar na coirc, agus an fear eile ar na

cloċa a ḃí ceangailte ar a imeall íoċtaraċ. Ḃí Donnċa Ṗeig ag ainliú na naoḃóige, agus mé féin ag féaċaint ar an obair.

Ṁeasas nuair a ḃí na líonta amuiġ go ḃfágfaí mar sin iad go maidin agus go ḃfanfaimis ar feaḋ na hoíċe os a gcionn; aċ ina ionad san do tarraingeaḋ gaċ aon uair a ċloig iad, go dtí n-a cúig a ċlog ar maidin.

Is iontaċ an rud an ḟarraige istoíċe. Ḃí an oíċe an-ḋorċa againn, agus ní ḟeicfeá ḋen dtalaṁ aċ rud mór duḃ go gcloisfeá an tonn ag briseaḋ i gcoinniḃ na gcloċ ag a ḃun.

Nuair a ḃíonn an dorċadas ann bíonn solas greannṁar sa tsáile. Ċeapas go raiḃ an líon ar lasaḋ nuair ḃíodar á ṫarraing isteaċ. "Déirneáil" a ṫug Taḋg Óg ar an solas. Rugas air, féaċaint an raiḃ sé te, aċ ní raiḃ.

An ċéad uair a ṫarraingeamar na líonta ní raiḃ ionta aċ timpeall leaṫ-ċéad mairceréal. D'aistriomar go dtí áit eile ansan agus ṫugamar cor eile. An dara tarraing ní raiḃ aċ trí mairceréil iontu, agus madra éisc. Nuair ḃí an madra istiġ i dtóin na naoḃóige againn ḃí gaċ aon sceaṁ aige go dtaḃarfá an leaḃar gur gaḋar a ḃí ann. Ḃain aṫair Ṁicilín a scian amaċ agus ṁaraiġ sé é.

Go dtí a ceaṫair a ċlog ar maidin níor ḃuail aon ní fónta linn. Ḃíomar ag druidim leis an mbaile i gcónaí. Ar a ceaṫair dúradar go dtaḃarfaidís cor eile, agus go n-éireoidís as ansan. Ḃí an lá ann an uair ċéanna.

An ċéad líon a tugaḋ isteaċ ḃí foṫ-ḃreac ann. Ḃíodar ag dul i dtiuḃa amaċ go dtí n-a

deireaḋ. Fé mar ḃí an líon ag teaċt isteaċ ḃíodar ag piocaḋ an éisc as, aċ, dar fia, nuair a ṫáinig an dara líon níor ḃacamar le haon ṗiocaḋ aċ líon agus iasc agus uile a ċaiṫeaṁ isteaċ sa naoḃóig. In áiteanna den líon ḃí maircréal ar gaċ aon ṁogal, dar leat.

Ḃí a oiread san éisc iontu gur ṡúncáil na líonta síos agus ḃí saoṫar ar na fearaiḃ d'iarraiḋ iad a ṫarraing aníos, agus ḃí leaṫ-ċeann ar an naoḃóig. Ḃí obair ṁór orainn, aċ, ráinig linn sa deireaḋ iad go léir a ṫógaint isteaċ. Ḃí ualaċ sa naoḃóig, deirim leat, agus ḃí a faoḃar síos i ngiorraċt sé n-órlaċ den uisce.

Ḃí iasc agus líonta óna tosaċ go dtí n-a deireaḋ agus in airde ar na toċtaí agus sinn-ne in ár suí anuas orṫu. Dúirt Taḋg Óg gur dóċa go raiḃ trí ṁíle éisc againn. Ḃí Donnċa Ṗeig féin sásta, agus dein sé gáire—an ċéad ġáire ón uair a ḃaineas-sa an ṗreab as.

Ṫugamar aġaiḋ ar an mbaile ansan agus gan aon siúl mór fúinn toisc méid an ualaiġ. Ba ṁaiṫ an scéal go raiḃ an uain ċoṁ breá agus a ḃí. Dá mbeaḋ aon ḃorraḋ ann ḃeimis báite! Aċ ḃíomar ag cur dínn, agus i gcionn tamaill ṁaiṫ ḃaineamar ár gcuas féin amaċ, fé ḃun na dtiṫe.

Aċ fan bog, áfaċ, go n-inseaḋ conas a ḃí an scéal sa ḃaile im ḋiaiḋ ar feaḋ na hoíċe.

Cáit d'innis dom-sa é a fad a ḃí Mam ag crú na mbó an tráṫnóna ina ḋiaiḋ san, agus mise fé ġlas sa tseomra im ṗríosúnaċ. Trí ṗoll na heoċraċ a ḃí Cáit ag caint liom.

Do réir ḋealraiṁ ḃí Mam ag glaoċ orm-sa ċun dul d'iarraiḋ na mbó agus ní ḟuair sí aon tor'. Ní mór an nat a ċuir sí sa méid sin. Ba ṁinic, slán beo sinn, ná faiġeaḋ sí tor' uaim-se. Ní ṫáinig aon an-imníoṁ uirṫi go dtí n-a deic a ċlog nuair ba ċeart dom-sa ḃeiṫ sa ḃaile nó im ċodlaḋ.

Nuair ná raḃas tagaiṫe ċuir sí mo ṫuairisc ar Ċáit agus ar Ḋaid, aċ ḃíodar-san dall ar cá raḃas. Ċuir sí Daid go tiġ Ṁáire Aindí féaċaint an ansan a ḃeinn. Nuair a ṫáinig sé gan me ċuadar araon go dtí gaċ aon tiġ ar an mbaile, agus nuair ná ḟuair sí mo ṫuairisc in aon áit d'éiriġ a croí uirṫi.

Ruaigeaḋ as an leaba gaċ aon ḃuaċaill ar an mbaile agus ceistíoḋ iad. Cuardaíoḋ tiṫe bó, agus stáblaí, agus iotlaintí ar mo lorg, aċ aon ṗioc de ṫuairisc Jimín ní raiḃ in aon áit.

Tiomáineaḋ Daid leis an gcapall go tiġ m'aintín cúig míle ó ḃaile, féaċaint le haon tseans an ansan a ḃeinn imiṫe.

Ḃailiġ mná an ḃaile timpeall ar Ṁam agus ḃíodar ag rá léi gan aon ḃuairt a ḃeiṫ uirṫi, naċ aon droċ-rud a ḃí imiṫe orm, agus go mbeinn ċuici lá arna ṁáraċ go seaḃraċ.

Gaċ 'ra toċt uaignis agus feirge tagaḋ ar Ṁam. Ḃí sí á rá gur dóċa go raiḃ deireaḋ lena ḃuaċaillín boċt gan ċiall an turas

so, agus gur dóċa gurḃ é críċ a ḃí i ndán dó é, mar ón lá ṫáinig siúl na slí ann nár scar an mí-áḋ riaṁ leis, ná an t-imníoṁ léi féin.

Dúirt Cáit ná faca sí riaṁ oiread droċ-ṁisniġ ar Ṁam.

Ḃí Máire Aindí agus máṫair Ṁicilín á cóṁairliú teaċt ar an dtaoḃ ṡocair den scéal agus gan ḃeiṫ á cur féin ċun tinnis im ṫaoḃ. "Ḃíomar go léir óg gan ċiall," arsa Máire Aindí, "agus cá mór do Jimín boċt tamall a ḃaint as. Ní beag dó a luaiṫe a ṁúinfiḋ an saol dó gur ċun cruatain a rugaḋ sinn."

Lena linn sin ṫáinig Daid ó ṫiġ m'aintín agus allas ar an gcapall aige. Nuair a ċualadar ná raḃas i dtiġ m'aintín ṫit an lug ar an lag acu. Níor ḟan aon ċaint ag na mnáiḃ a ḃí fara Mam. Is aṁlaiḋ a ḃídís as san amaċ, ina ngasraí ag cogarnaiġ ag binn an tí nó i dtiṫiḃ na gcoṁarsan.

Nuair a ḃí an lá ag breacaḋ ċuadar ina dtriúraiḃ agus ina gceaṫraraiḃ am lorg ar fuaid na bpáirceanna agus cois na gclaṫaċ. Ċuadar barra na ḃfaillte siar, leis, agus iad ag iniúċaḋ síos, agus eagla orṫu go ḃfeicfidís Jimín boċt smiodarṫa ṫíos ar na cloċa.

Ṫángadar ar ḃarr an ċuasa agus ḃíodar ag féaċaint síos tríd an uisce ċun go ḃfeicidís mo ċorp i measc na feamnaí ṫíos ar an ngainiṁ. Ní ḟacadar, dar ndóiġ.

Níor ḟan aon ċaint ag éinne ar an mbaile ina diaiḋ san. Ḃí gaċ éinne ag imeaċt go ciúin agus éinne a laḃraḋ is ag cogarnaiġ a

bhíodh sé. Tháinig Mam isteach abhaile agus shuigh sí ar an raca agus ní fhéadfadh éinne focal a baint aisti.

Mar sin a bhí go dtí ag déanamh amach ar a leath-uair tar éis a cúig. Bhí Tadhg Mór ar an gclaí agus ráinig leis naomhóg d'fheiscint ag déanamh ar an gcuas. Ní mór an tsuim a chuir sé sa scéal ar dtúis nó gur baineadh casadh éigin as an naomhóig. Ansan thug Tadhg léim as a chorp agus ghlaoigh sé ar an gcuid eile.

"Féach an naomhóg san," ar seisean. "Tá duine fara n-a ceart inti."

Ach, toisc go raibh an naomhóg dírithe ar an gcuas arís, bhíodar i bhfad go raibh deimhniú scéil Thaidhg Mhóir acu. Ansan baineadh casadh eile as an naomhóig agus chonaiceadar go léir an ceathrar.

Sin é an uair a tháinig a gcaint dóibh—gach éinne ag caint agus gan éinne ag éisteacht leis an dara duine ach á chur in úil go raibh 'fhios acu féin go maith cá rabhas, ach nár mhaith leo aon ní a rá.

Rith duine éigin isteach go dtí Mam agus d'innis an scéal di. Siúd léi amach go dtí an claí, agus níor chorraigh sí, ná níor bhog a súil den naomhóig gur ghaibh sí béal an chuasa isteach. Ansan ghluais sí síos go dtí Leac a' Bháid agus paidirt ina súil. Lean an baile go léir í.

Do chomhairligh Tadhg Óg dom-sa, sar a dtángamar 'on chuas, dosaon de stracairí agus de mhaircréil slána do chur ar chórda agus iad a bhreith go dtí Mam mar bhreab síochána.

Ṫuigeas gur ṁaiṫ an ċomairle í agus ḃí mo stropa ullaṁ agam nuair a ḃuaileamar taoḃ na leice.

Nuair a ċonaiceamar an baile go léir roṁainn sa ċuas ḃí iontas orainn cad a ṫug ann iad. Aċ nuair a ċonaiceas féin Mam ina seasaṁ ar an leic ṫuigeas go maiṫ cad a ṫug í sin ann. Níor ṫaiṫniġ a scéiṁ liom, agus ba ḃeag liom mar ċosaint na mairtréil. Ḃíos ag cur uaim, a ḋuine; aċ ṗreabas as an naoḃóig agus ċuas féna déin. Do ṡíneas ċuici an stropa éisc agus mé ar criṫ.

“Ċugat féin a ṫugas iad, a Ṁaimí,” arsa mise; aċ, a ṁic ó, ’oiread agus féaċaint ní ṫug sí orm aċ ċoṁ beag agus ná beaḋ ionam aċ portán trá. Ṁeasas go raġainn síos tríd an dtalaṁ le náire mar ḃí an baile go léir ag féaċaint orm. In ionad aon toraḋ a ṫaḃairt orm-sa ḋiriġ Mam ar luċt na naoḃóige.

“Bail ó Ḋia oraiḃ-se, a ḟeara,” ar sise; “is tuisceanaċ agus is nádúrta na coṁarsain siḃ. Is maiṫ an aire a ṫugaḃair go mbeaḋ m’aigne-se ar a suaiṁneas ar feaḋ na hoiċe aréir. Táim buíoċ díḃ, a ḟeara,” ar sise, “agus gan a ḟaid sin de luiċċán na bliana oraiḃ.”

D’iompaiġ sí de scuaib ċun dul aḃaile ansan.

Ṫáinig an scéal ċoṁ mór san gan ċoinne orṫu go raḃadar ansan ina stalcaḋ, balḃ. Níor ṁaiṫ liom í á ndaoraḋ san éaġóir.

“Níl an ceart agat ċuca, a Ṁaimí,” arsa mise, “Ní raiḃ ’fios acu go raḃas—— ”

"Éist," ar sise; "Imiġ suas aḃaile."

'Om briaṫar gur éisteas agus gur ġluaiseas roimpi amaċ agus mo stropa éisc agam agus iad ag bualaḋ i gcoinniḃ mo ċolpaí. Ḃí mo ċroí im béal, agus an gol múċta am ċaoċaḋ.

Ní 'neosad an ċuid eile de scéal na maidne sin duit—ba ṡearḃ liom tráċt air; aċ nuair a ḃí sé go léir i leataoiḃ ḃí sé socair im aigne agam-sa nár ṁaiṫ an ċiall dom dul ag iascaċ arís gan a insint do Ṁam roiṁ ré. Ciall ċeannaiġ a ḃí agam. Aċ sin é an dála agam-sa i gcónaí é. Ní ḃíonn ciall roiṁ ré ċoiċe agam.

CAIBIDIL XII

Mar do ċuaiġ Jimín le sagartóireaċt.

hí Mam ar feaḋ coicíse agus ní ḟéadfainn a ḋéanaṁ amaċ cad a ḃí ag gaḃáil ḋi. Ag maċnaṁ a ḃíoḋ sí, tá's agat, agus stadaḋ sí uaireanta i lár a cuid gnóṫa agus ḃíoḋ sí ag smaoineaṁ. Ansan uaireanta eile ċínn ag caint le Daid í aċ ní ḃíoḋ á rá ag Daid aċ—"Tá an ceart agat. Is agat-sa is fearr 'ḟios, a ċroí."

Ḋeineas mo ḋíċeall aċ ċuaiġ díom a ḋéanaṁ amaċ cad a ḃí ar a haigne. Is de ṫionóisc a fuaireas fios an scéil sa deireaḋ.

Tá pluais biṫiúnaċ agam féin agus ag Micilín, tá's agat, i loċta tí na mbó againn-ne. Mise Captaen na mbiṫiúnaċ. Ḃíos sa ṗluais tráṫnóna ag feiṫeaṁ le Micilín nuair a ġaiḃ Mam isteaċ ṫíos agus ḃí sí ag caint le Daid, a ḃí ag crú na mbó. Ní fada ḃíodar ag caint nuair a ṫuigeas gur mé féin a ḃí i gceist acu.

"Bainfiḋ sé deiċ mbliana ḋó sar a mbeiḋ sé ina ṡagart," arsa Mam.

Ní mór ná gur ṫiteas féin i láṫair mo ċos nuair a ċuala an méid sin, a ḋuine. Mise im ṡagart! Ċuir an scéal mearḃall orm agus ní mór ná gur scéiṫeas orm féin.

I gcionn tamaill do laḃair Daid:

"Cé ḋéanfaiḋ an treaḃaḋ agus an fuirse nuair a ḃuailfiḋ an t-aos mise?"

"Ḋé, ní fál go haer é! Ná beiḋ Cáit againn agus ní ḃeimíd gan cliaṁain a oiḃreoiḋ an ḟeirm."

Ṫugadar tamall eile ag caint agus ansan d'imíodar.

Is ar éigean d'ḟéadas féin teaċt anuas an dréimire as ṗluais na mbiṫiúnaċ leis an suaṫaḋ a ḃain an scéal nua asam. Ċuas a ċodlaḋ gan aon ní a ligean orm.

Ar maidin nuair a ċonaiceas Cáit: "Bead-sa im ṡagart," arsa mise.

Do ġáir Cáit. "Ní ḃeir, a ṁuise," ar sise, "aċ bead-sa im ṁnaoi rialta."

"Cuir uait!" arsa mise; "fanfair-se sa tiġ seo agus taḃarfaiḋ Mam fámaire de ċliaṁain-isteaċ ċun tú ṗósaḋ, agus ċun an treaḃaḋ a ḋéanaṁ do Ḋaid. Níl dul as agat—tá san socair id ċoṁair ag Mam."

Ċrom an óinsín ar ġol agus cé ċloisfeaḋ í aċ Mam.

"Cad é seo anois ort?" ar sise.

"Bu-hú!" arsa Cáit, "ní ṗósfad-sa aon ċliaṁain-isteaċ!"

D'ḟéaċ Mam uirṫi agus ansan d'ḟéaċ sí orm-sa. Ċeapas féin, 'om baic, gurḃ fearr riṫ maiṫ ná droċ-ṡeasaṁ, agus ċuireas díom suas go tiġ Ṁáire Aindí.

Máire agus Nell a ḃí istiġ.

"Ara, cad a ṫug ċoṁ luaṫ so ar maidin tú?" arsa Nell.

"Mam do ċuir an riṫ orm," arsa mise, "i dtaoḃ gur inseas do Ċáit go raḃadar ċun cliaṁain-isteaċ d'ḟáil di."

"Ara, a ḃligeáirdín, cad a ċuir é sin id ċeann?" arsa Máire Aindí.

Ċuir sé sin olc orm féin.

"Ní haon ḃligeárd mé," arsa mise, "aċ tá Mam ċun sagart a ḋéanaṁ díom, agus beiḋ siḃ go léir ag taḃairt 'Father James' orm ansan, agus b'ḟéidir ná taḃarfá bligeárd an uair sin orm."

"Mo ġrá-sa Dia!" arsa Máire, "ag magaḋ fúm ataoi."

"Níl aon ḃréag ann," arsa mise, agus d'inseas di gaċ aon ní.

Níor ḟágas aon ní istiġ nár scaoileas amaċ. Ní raiḃ leiġeas agam air—ní fanfaḋ an riaċ ruda istiġ.

Sin é an loċt mór atá orm-sa, tá's agat, mé ḃeiṫ im béal 'leiṫ Éireann. Ní ċeilim aon ní ar éinne aċ ar Ṁam; aċ ġeiḃeann sí sin fios ar mo ġnóṫaí gan mise á n-insint in ao' ċor di.

Ní túisce ḃí mo ḃotún déanta agam-sa ná ḃí sé go léir inste ar fuaid an ḃaile. Ní raiḃ an oíċe ar fónaṁ ann nuair ġaiḃ Máire Aindí isteaċ go dtí Mam.

"Ṁuise, go gcoṫaí Dia ḋiḃ é, an scéal maiṫ," ar sise.

"Cad é an scéal?" arsa Mam.

"Jimín beag a ḃeiṫ ag dul le sagartóireaċt, bail ó Ḋia air," do ráiḋ Máire.

Baineaḋ an-preab as Mam boċt. Níor ḟan focal aici. D'ḟéaċ sí anall orm-sa agus

measas nár ḟan oiread luiċe ionam leis an scanraḋ. Ċonaiceas go raiḃ sí go cráite dóite toisc an scéal a ḋul amaċ roiṁ ré.

Níor ṁaiṫ liom í ḃeiṫ ag féaċaint orm agus d'imíos liom go maolċluasaċ go dtí an leaba agus gan é aċ leaṫuair tar éis a seaċt!

Deirim-se leat ná raḃas buíoċ dem ṫeangain, mar ċeapas siúrálta go ḃfaiġinn búrdáil ṁaiṫ an oíċe sin.

Aċ ní ḟuaireas, a ḋuine. Nuair a ḃí Mam ag dul a ċodlaḋ ṫáinig sí le coinnill mar a raḃas-sa, agus d'ḟéaċ sí orm. Ḃíos im ċnap ċodlata, a ṁic ó, agus ní osclóinn súil liom ar ṁíle punt.

“Hum,” ar sise, “codlaḋ an traona ċugat-sa, a ḃuaċaill!” agus ṫuigeas go raiḃ droċ-aṁras aici ar an suan a ḃí orm. D'imiġ sí, áfaċ, agus ṫugas mo ḃuíoċas do Ḋia a ruġ saor an uair sin mé.

Ḃí bouta bruiġne agam féin is ag Micilín Eoin lá arna ṁáraċ. Nuair a ċonaic sé ċuige mé, “Ara, féaċ aníos ‘Father James’!” ar seisean.

Ṫáinig beirfean uile orm ċuige agus leanas suas 'on ṗáirc é agus ċuireas fuil-ṡrón leis. B'féidir go múinfeaḋ san béasa ḋó.

Aċ níor stop san an ċuid eile ḋen mbaile, mar ḃíoḋ an ainm ar siúl acu go léir orm—mór mór ag na sciṫirí gearrċaillí. Ḃíos cráite acu; aċ mé féin fé ndeara é a scaoil lem ṫeangain i láṫair Ṁáire Aindí.

Ar feaḋ trí seaċtaine ina ḋiaiḋ san ní ṫáinig stad ar Ṁam aċ ag ullṁú ruḋaí dom.

Ṫug sí trunc nua ón nDaingean ċugam agus ḃí seó rudaí istiġ ann. Ḃí léinteaċa ann, agus tuáilí, agus cíor dom ċuid gruaige, agus máilín beag ċun mo ċulaṫ oíċe a ċur isteaċ ann, a ḋuine. Ḃí hainceasúirí póca, leis, ann, agus stocaí, agus ḋein an táilliúir ḋá ċulaṫ éadaiġ dom. Fuaireas ḋá ṗéire ġleoite bróg ná raiḃ aon tairne ionta aċ iad ag gíoscán nuair a ṡiúlaínn.

Ḃíos ag gabáil an bóṫairín síos lá nuair a ġlaoiġ Tadġ Óg ṫar n-ais orm. "Cogar i leiṫ, a Jimín," ar seisean, "cad tá an ḋá ḃróig sin a rá le céile?"

"Tin t'ḟiafraiṫe ar do ṡean-ṁáṫair!" arsa mise. Ḃíos cráite aige, aċ níor ḋein sé aċ gáirí fúm. Is dóiġ leis go ḃfuil sé an-smeartálta.

Ḃeiḋ mé ag imeaċt amáraċ agus do réir mar a ċloisim ní ró-ṁór an aga a ḃeiḋ agam ċun a ṫuilleaḋ cuntaisí mar seo a scríoḃ'.

Is dóċa go ḃfuil an cruatan im ċoṁair. Deir Mam liom go gcuirfear urċall ansúd liom, agus srian, agus go mbeaḋ ag gol fós i ndiaiḋ mo ṁáṫar agus an tsaoil ḃreá a ḃí agam uaiṫi.

Dar fia! má ḃíonn siad níos crua orm ná mar ḃí Mam tá an donas buí go léir orṫu. Ní ró-ṁaiṫ atáim in ao' ċor istiġ liom féin na laeṫanta so. Táim idir fonn is faitíos, a ḋuine.

Ṫáinig Máire Aindí aréir agus ṫug sí ḋá ṗéire stocaí ḋom. Ṫug Tadġ Óg is Nell bille puint dom. Ṫáinig Micilín Eoin ċugam ó

ċlainiḃ agus ḃí sagas náire air agus ní dúirt sé aon ní go ceann tamaill. Ansan tarraing sé scian as a ṗóca agus ċuir sé im aice ar an mbord í agus deora óna ṡúile. Ṫug sé iarraċt ar rud éigin a rá aċ ní ḟéadfaḋ, leis an dtoċt ġoil. Ansan riṫ sé an doras amaċ uaim ag gol.

Deir Cáit go raiḃ Micilín an-ċeanúil orm-sa. Ṫugas an píopa aḋmaid a ḃí i ḃfolaċ sa stáca agam do Ċáit, ċun é a ṫaḃairt do Ṁicilín amáraċ.

Tá mo ṫrunc pacálta sa ċistin. An rud deireannaċ a ċuir Mam ann ná císte mór aráin go raiḃ rísíní ann. Tá na comharsain ar fad sa ċistin—is dóċa gur mar ġeall orm-sa é. Ṫug a lán acu scillingí agus leaṫ-ċorónaċa dom agus ḃíodar go léir am ċomhairliú agus am ṁolaḋ.

Tá Cáit ag gol ó ṫáinig an tráṫnóna agus níl focal as Daid. Nílim féin ar mo ċúilín tseaḃraċ aċ ċoṁ beag le duine. Níl éinne go ceart aċ Mam. Ní ċorróḋ an saol í sin.

* * * *

Táid siad go léir imiṫe aḃaile agus dúirt Mam liom-sa dul a ċodlaḋ. Nuair a ṫángas 'on tseomra lean sí mé agus ḃí sí i ḃfad am ċomhairliú. Ansan rug sí barróg orm agus ṗóg sí mé agus ċonaiceas deora ina súile nuair a ḃí sí ag imeaċt.

Ní mór go ḃfeicim féin an páipéar so go ḃfuilim ag scríoḃ' air le gaċ 'ra raċt goil agus uaignis.

Caiṫfiḋ mé stad is dóċa agus an peann a ligean ar lár.

Aon ruḋ dár scríoḃas mar ġeall orm féin go dtí so níor ċuireas ann aċ an fírinne ġlan. Tá's agaiḃ anois cad é an saġas mé. Dá mbeinn ar nós a lán dem aiṫne ní ḃeinn ċoṁ béalscaoilteaċ i dtaoḃ mo loċtaí féin, agus ċeapfaḋ siḃ ansan gur buaċaill maiṫ mé.

Aċ is cruaiḋ an scéal ar ḃuaċaill a ḃeiṫ go maiṫ—ṁaróḋ sé é in aon tseaċtain aṁáin. Ḋéanainn-se mo ḋíċeall uaireanta mé féin d'iompar, aċ ċaiṫinn briseaḋ amaċ arís gan buíoċas dom. Tá gaċ éinne ċoṁ holc liom. Ní ḟeicim-se éinne go ceart aċ Mam.

Caiṫfead dul a ċodlaḋ. Beannaċt Dé agaiḃ go léir, agus má's fiú liḃ orm é iarraḋ gaċ duine agaiḃ ar Ḋia Jimín Ṁáire Taiḋg a ċur ar a leas.

